National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
L

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 65 (3357) XXXVI aastakäik | Teisipäeval, 1. septembril 1987 — Tuesday, September 1, 1987 | Üksiknumbri hind 75 centi

Pommiatentaat E. V. konsulaadile

Esmaspäeval, 24. augustil, seega üks päev pärast Musta Lindi Päeva demonstratsioone, leidis Los Angelese E. V. aukonsul Jaak Treiman oma büroo verandalt kahtlase pakendi. Ta kutsus kohale politsei patrullauto, mis omakorda teatas asjast pommi-osakonnale (bomb squad). Pommiosakonna spetsialistid viisid pakendi minema ja teatasid hiljem, et selles oli peitunud kaks dünamiidipulka (padrunit) koos süütajaga. Pomm olevat plahvatama pandud ning seega hädaoht kõrvaldatud.

Jaak Treiman

Kuna Eesti Konsulaat asub Canoga Pargi linnaosas hoones kus mitmedki teised asutused peituvad, oleks plahvatuse korral võibolla mitmed inimesed vigastada või isegi surma saanud. Kindlaid kahtlusaluseid ei ole, kuid kuna E. V. aukonsul Jaak Treiman on väga energiliselt üles astunud mitmete hiljutiste eestlasi puudutavate laimduste tagasi lükkamiseks ja ka teiste ikestatud rahvaste esindajatega tõhusalt kommunismiohu paljastamiseks tegutsenud, võib ähvardusi tulla õige mitmest suunast ja allikast.

TARTU INSTITUUT
310 BLOOR ST. WEST
TORONTO, M5S 1W4
Sissekäik: Madison Avenue — Spadina jaam

Hooaja avaloeng:
teisip., 15. sept. kell 7.30 õ.

Prof. Rein Taagepera - Kaliforniast

Balti pagulaskondade õpetlaslikud vajadused ja allergiad

R. T. on uus AABS president ja on selle ettevalmistuseks analüüsinud eestiainelise teadusliku tööväljа praegust olukorda ja tuleviku perspektiive. Mis on veel olulisem kui see, väljakuulutatud „Eesti tutvustamiseaastal" ja kasvavate vaenulikkude fantaseeringutega ajalehtedes?

Keskustelu ja kohv

KÕIK ON KUTSUTUD

Mürgi Harri Tarvastu pikas mulgikuues istub nelja näitsikuga Kotkajärve kellakivil. Neidudest on kolm Põhja-Eesti, üks Muhu riietuses; vasakult Elle Palumäe, Rita Lees, Riina Kindlam ja Marja-Leena Roos. (Läh. lk. 4) Foto: Jämesäär

Kremli kavalad ettepanekud tuumarelvade vähendamiseks

Järjekordse üllatava malekäiguga sai hakkama Kremli peamees Gorbatshov poliitilisel malelaual, esitades omapoolsed uuemad ettepanekud tuumarelvade hävitamiseks vastavalt USA soovidele.

Selle äkilise meelemuutuse kohaselt esitatud ettepaneku jõustumisel kuuluvad hävitamisele nii kauglaskeulatusega (600-3500 miili) kui ka lühema ulatusega (300-600 miili) tuumarelvad, millest viimased olid senini kokkuleppe sõlmimise takistuseks, mis viiks tuumarelvade arvu topelt nulli peale Euroopas ja ka mujal. Varem Kreml nõustus ainult keskmise kaugusega relvade paigutamisega Siberisse, millele vastutasuks oleks võimaldatud sama arvu tuumarelvade säilitamine Alaskas.

Kuna tuumarelvade täielik hävitamise kava originaalselt oli juba esitatud ameeriklaste poolt 1982. aastal, siis Gorbatshov ei esitanud seda nüüd otseselt USA'le, vaid oma ideena rahvusvahelise poliitilise võidu ja tunnustuse saamiseks, mille propagandaks korraldati vastav lavastus Moskvas. Esialgselt tundub, et kõik USA nõudmised on Kremli poolt rahuldatud, kuigi idee oli tunnustatud Gorbatshovi originaaliks. Lähemal vaatlemisel esinevad siiski lisatingimused, mille all kuuluvad hävitamisele ka Lääne-Saksamaale kuuluvad 78 vanemat tüüpi Pershing IA tuumarelva, milliste müügiõigust USA'l ei ole, sest kuigi need on varustatud ameerika süüteseadmetega ja ameeriklaste kontrolli all, on nende omanikuks Lääne-Saksamaa, kes tahab need säilitada endakaitseks võimaliku hädaohu puhul.

Varemesitatud USA kava kohaselt ei kuulunud need kokkuleppesse. USA soovib ka Gorbatshovi nõusolekut oma mahamonteeritavate tuumarelvade paigutamiseks Atlandi ookeanil olevatele laevadele, kus need oleksid kergemini kättesaadavad kokkuleppe rikkumise korral. Samuti on Gorbatshovi ettepanekus kavalalt jäe-

(Järg lk. 3)

Lääne-Saksamaa üllatusettepanek

BONN (UPI) — Lääne-Saksa liidukantsler (peaminister) Helmuth Kohl lubas hävitada oma 72 keskmaa-tuumaraketti, kui Moskva ja Washington kokku lepivad oma keskmaarakettide likvideerimiseks. Möödunud-kesknädalases sõnavõtus süüdistas ta N. Liitu „kokkuleppest kõrvale hoidmises" vabandusel, et kuigi USA on nõustunud oma keskmaaraketid Lääne-Euroopast ära viima, ei kuulu selle lubaduse alla lääne-sakslastele kuuluvad Pershing 1A tüüpi raketid, mille tuumalaenguid ameeriklased kontrollivad. Washingtonis kiitis president Reagan Kohli pakkumist ja kutsus N. Liitu üles seda vastu võtma, selle asemel et kokkuleppe takistamiseks „kunstlikke barjääre püstitada". Moskvast kirjutab Tass, et Kohl püüab oma ettepanekuga süüd N. Liidu kaela veeretada, kuid tegelikult ei nõustu lääne-sakslased oma rakette hävitama enne kui viimane USA ja N. Liidu kesk- ja lähimaarakett on lahti monteeritud.

Mulkide Seltsi

10. AASTAPÄEVA KOOSVIIBIMINE

pühapäeval, 13. sept. 1987 kell 3 p.l.
Toronto Eesti Majas
Õhtusöök veiniga $20.—
Registreerida enne 10. sept. Elmar Silm, tel. 486-6683

Lugejaile tähelepanuks!

Kuna 7. september on ametlik püha, ilmub tuleval nädalal üks „Vaba Eestlase" number, mis kannab neljapäeva, 10. septembri kuupäeva.

Toimetus

Raudteelased tagasi tööle

Neljapäeval otsustas Kanada parlamendi alamkoda anda välja seaduseelnõu, mis streikivad 48.000 raudteetöölist tööle tagasi saadaks. Reedel läks eelnõu otsustamiseks parlamendi ülemkotta, senatisse, ja selle lehe ilmumise ajaks oodatakse streigi lõppemist. Neljapäevaõhtuses telesaates oli näha rahulolematuid raudteetöölisi, kes parlamenti ja valitsust sõimasid — neile ei lubatud tööle tagasi minemisel mingeid hüvitusi; streigiküsimusi peavad otsustama vahendajad (arbitrators) rahulikul teel. Seadusele vastuhakkamise korral maksaksid ametiühingud kuni 20.000 dollarit trahvi päevas, kuna individuaalsed unioonide ameti-isikud võivad kuni 10.000 dollarit päevas trahvi saada.

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

Riigipöörde-katse Manilas

MANILA (UPI-AP) — Mässulised sõdurid ründasid reedel sõjaväebaase, TV saatejaamu ja presidendipaleed. Manila suurim sõjaväebaas, Camp Aguinaldo, langes mässuliste kätte ja nad võtsid ka üle mitmed TV-jaamad. Ei teata, kes mässulisi juhib, kuid kahtlustatakse endist sõjaministrit Enrilet, kes nüüd on senaator. Tema varasem usaldusalune ja abimees kolonel Gregorio „Gringo" Honasan juhatavat mässulisi Aguinaldo sõjaväelaagris. Valitsusvägesid juhatab endine Enrile sõber ja aatekaaslane kindral Fidel Ramos.

Eksiilis-elav endine Filippiinide president Ferdinand Marcos eitab, et ülestõusul on midagi temaga tegemist. Viimaste raportite järgi olevat nüüd 18 kuud võimul olnud president Corazon Aquino häält kuulduд raadios, kus ta kutsunud valitsuse pooldajaid üles, vahvalt mässuliste vastu võitlema.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem.

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss.

Telefonid: toimetus 733-4550, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 733-4551 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni.

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—.

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 75 c.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.50, esiküljel $6.50.

Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

Musta Lindi Päeva demonstratsioonilt Toronto Raekojaplatsil, 23. aug. 87. Afganistani esindaja kõrval äsja Kanadasse sa bunud dissident Veljo Kalep, kes ka sõnavõtuga esines.

Foto: T. Säägi

„Rahva diplomaatia“

Jääb ainult imestada, mida Kreml kõik ära ei tee läänemaailma meelitamiseks ja hea näo näitamiseks. Venemaalt on äkki Ühendriikidesse ringreisile lastud kuulus Bolshoi ballett, Moskvas ja Leningradis korraldatakse kontserte ameerika rokk-muusikutele, vene ajakirjanduses räägitakse jänkide rahvusspordi pesapalli toomisest raudeesriide taha ning kanadalased on eriti vaimustatud Moskvast lendu lastud kuulujuttudest, et nõukogude spordijuhid lubavad tulevikus Põhja-Ameerika jäähokiliiga elukutselistes meeskondades mängida isegi Punaarmee ja N. Liidu rahvusmeekondade liikmeid. Muidugi ainult selliseid, kellede paremad mängupäevad on juba selja taga, kuid kellede nimedel on Kanada jäähokifanaatikute kõrvus ikka veel maagiline külgetõmbejõud.

Oma suures Ühendriikidele lähenemise tuhinas andestasid venelased isegi ühe jänkide rokk-muusiku skandaalse esinemise. Hasarti läinud muusikamees vihastas Moskvas kontserti andes vene noorte peale, kes tema muusikasse ükskõikselt suhtusid. Ta lükkas suure vihaga laval klaveri ümber ning tegi muidki tempe, mis nõukogudemaal kannavad „ne kulturnaja“ pitsatit. Külalislaulja sai oma rahulduse Leningradis, kus publik oli palju temperamentsem ja peksis jänki laulu austamiseks ja hindamiseks puruks mitukümmend tooli. Moskva jälgis seda mürglit kannatliku vaikusega, kuna ameeriklaste meelitamine ja uinutamine on praegu tähtsam kui ühe marru sattunud laulumehe karistamine.

Kuid vähe sellest. Moskvas teatakse, et propagandaseemned hakkavad kõige kiiremini idanema Ühendriikide noorte hulgas ja selleks on alustatud noortest koosnevate delegatsioonide vastastikuse vahetamisega. Vahetamisoperatsioonid toimuvad rahu propageerimise sildi all ning Kreml on eriti huvitatud, et ameerika delegatsiooni kuuluksid need noored, kes Ühendriikides endile juba kas filmides, televisioonis või laval nime on teinud, kuna nende mõju on Ühendriikide massidele suurem. Üheks selliseks „rahustaariks“ on Ühendriikide populaarse televisiooniseeria „Family Ties“ tegelane, 14-aastane Tina Yothers, kes viibis möödunud aastavahetusel algatuse „Soviet-American Dialogue“ raamides Moskvas ja esines seal niivõrd imponeerivalt ning vene propagandameestele meeldivalt, et talle anti üle kutse eelolevas mais N. Liidu kommunistliku partei keskkomitee peasekretäri ja vene suurema võimumehe Mihhail Gorbatshovi külastamiseks ja tema kodus mõningate päevade veetmiseks.

N. Liidu kommunistliku partei juhtkonnale oli kahtlemata suureks üllatuseks kui algatus vene ja ameerika noorte üksteisele lähendamiseks rahu propageerimise huvides tuli Ühendriikidest. Asja algatajaks oli Smithi nimeline perekond, kelle 10-aastane tütar Samantha kirjutas 1983. aastal N. Liidu tolleaegsele partei peasekretärile Juri Andropovile kirja, milles ta kurtis, et ta kardab tuumasõda ning kas on võimalik midagi teha sellise sõja vältimiseks. Kes selle kirja tegelikult kirjutas, sellest muidugi ei räägita kuid Moskvas taibati kohe, et kiri on nagu kommunistliku partei tellimise peale tehtud, kuna see annab võimaluse vene rahupropagandale tuule tiibade alla puhumiseks ja Ühendriikide relvastamise vastu võitlemiseks.

Nõukogude propagandaorganid tegid Samantha kirjast suure numbri ja noor tüdruk sai koos vanematega Andropovilt kutse tulla N. Liitu sealse eluga tutvunema ja vene noortega rahuplaane tegema. Rahukülalisi söödeti ja joodeti ning sõidutati neid esinduslikemates kohtades ringi. Samantha viidi kokku omavanuste nõukogude noortega, selleks eriliseks otstarbeks väljavalitud ja eraldi väljakoolitatud lastega. Se isatsioonijanuline ameerika ajakirjandus järgnes vene propagandakampaaniale ning väikesest Samantha Smithist kujunes üleöö rahvusvaheline rahuingel.

Samantha tähelend kestis ainult kaks aastat, kuna ta sai koos oma isaga 1985. aastal ühelt rahupropaganda kokkutulekult koju naasides lennuõnnetusel surma. Tema surmaga aga ei katkenud tema nimel alustatud Moskva stiilis ja huvides kujundatud rahukampaania ning ameerika noorsoo võrgutamine. Asja edasiviijaks oli nüüd Samantha ema, kes moodustas erilise „Samantha Smith Foundationi“, kuhu rahasummasid kogunes sama ohtralt nagu televisiooni jutlustajate kaugastesse. Nende rahadega tuuakse vene noori Ühendriikidesse ja saadetakse ameerika noori vastukülaskäigule N. Liitu.

Fondi ideoloogilised ja majanduslikud toetajad nimetavad seda algatust „rahva diplomaatiaks“, millega üha suuremal arvul ameeriklasi hakkab töötama N. Liidu ja Ühendriikide lähendamiseks, lootes sellega vähendada võimaliku sõja võimalusi. Ning selle töö tulemused on juba selgesti näha, kuna Venemaalt Potjomkini küladest läbikäinud ameerika noored kinnitavad, et nad ei näinud kusagil Reagani „õelat impeeriumi“ ning N. Liit oli hoopis midagi muud kui nad on lugenud seda õpperaamatutest. Nad olid kohanud seal omavanuseid sõbralikke noori, näinud ilusaid linnu ja ehitusi ja tundnud endid N. Liidus nagu oma kodus.

Sellest võib järeldada, et Moskva propagandaaparatuuri töö kannab head vilja. Andropov vajutas õigele nupule ja lülitas vene rahupoliitikat ja detente elustamist viljelema naiivseid ameeriklasi ja nende lapsi, keda armetult petetakse ja kasutatakse neid vene propaganda ning Ameerikalt toetuse ja tehnoloogia saamise huvides. N. Liitu viidud ameerika noored ei näe kunagi kommunistliku impeeriumi tegelikkuse varjukülgi — ühes toas elavaid suuri perekondi, pikki toiduainetesabasid, Afganistanis hävitatud külasid, orjalaagreid ning sissevajunud katustega ja ümberkukkunud aedadega talusid, mis nutavad taga Siberisse küüditatud sadu tuhandeid põllumehi ja nende perekondi.

Väljendusel „rahva diplomaatia“ on kahtlemata ilus kõla, kuid selle sisu on paadunud ja pehkinud, teenides ainult nõukogude propaganda huvisid, mille eesmärgiks on ameerika noorte eksiteele viimine ja Moskva välispoliitiliste erihuvide teenimine.

K.A.

Gorbatshov otsib toetust Leninilt

Leninist on N. Liidus juttu rohkem kui kunagi varem — ajakirjanduses, raadios ja televisioonis. Gorbatshovi rezhiim otsib nimelt väärikat alust valitsuse „uutmisprogrammile“.

Lenin seatakse vastukaaluks Stalini julmusele ja Brezhnevi ükskõiksusele, kusjuures antakse mõista, et nüüd lähenetakse taas „revolutsiooni juurtele“.

Lenin — nagu ta õpetus praegustest kirjutustest välja paistab — oli majanduse uuendaja, poliitiline realist, kes pooldas eri riikide ja rezhiimide rahulikku kooselu, ent enne kõike oli ta antistalinist. Rehitsetakse ka Lenini teoseid, et leida neile väidetele kinnitust. Glasnost olevat juba Lenini teostest avastatud, samuti nõudmine, et tehaste juhtkondi ja kohalikke võimuorganeid tuleb valida mitme ülesseatud kandidaadi hulgast. Lenin olevat rääkinud isegi „demokraatia võidust“, kuigi kaugel utoopilises tulevikus.

Eriti rõhutatakse Lenini NEP-poliitikat a. 1921—29, mil anti eramajandusele vabu käsi. Lenin tegi seda hädasunnil, kuna N. Liidu majandust ähvardas kaos — aga seda muidugi ei mainita — hädavajadusest tehakse ideoloogiline pöörang.

Kuulutatakse, et praegused reformid meenutavat nende „revolutsioonilises laiuses, sügavuses ja julguses“ Lenini pöörangut uue majanduspoliitika suunas.

Aratatakse ellu varem väga harva tsiteeritud nn. Lenini testament, milles surev diktaator soovitab seltsimeestel kõrvaldada Stalin juhtivalt kohalt, kuna ta olevat parteijuhiks „liiga harimatu“.

Ka välispoliitiliselt räägitakse praegu „Lenini liinist“. Varsti tuleb lavale Mihhail Shatrovi näidend „Brest-Litovski rahu“, milles käsitletakse kuid pärast oktoobrirevolutsiooni. *Parteis vaieldakse ägedasti selle üle, kas tuleb Saksamaaga sõlmida Venemaad alandav rahuleping või mitte. Lenin leiab, et rahuleping on vältimatu, et päästa noort vabariiki sõja- ja küüsist.* See kõlab nagu Gorbatshovi hiljutised kõned, milledes nõutakse pinge vähendamist lääne suunas, et N. Liit saaks jalule oma majanduse.

Kui juttu on Leninist, siis võib mainida, et Lenin oli oma päritolult poolsakslane. Tema emapoolne vanaisa oli saksa arst Alexander Blank ja viimase abikaasa oli Lübecki viljakaupmehesoo (Grosschopf) liige. Liiguvad ka jutud, et Leninil olnud isa poolt tatari verd.

Vana vene vanasõnagi ütleb, et „kraabi venelast, tuleb tatarlane välja. . .“

EPL

Nõukogude Liit ei muutu kapitalistlikuks

MOSKVA (Reuter) — Möödunud kesknädalases sõnavõtus ütles N. Liidu peaideoloog Jegor Ligatshov, et Moskva ei nõustu kunagi lääne-pärase „turu-majanduse“ sisseseadmisega. Samuti ei sobi sinna lääne-stiilis „demokraatia“, sest nende oma on parem. „Me ei taandu iial leninismi teelt ja iial ei jäta me maha sotsialismi“, tsiteeritakse teda ütlevana. Ta lisas veel, et Stalini „viigu“ suurendatakse vastasrindlaste poolt, kes püüavad kommunismi maha teha.

Ligatshovi peetakse praegu Gorbatshovi järele Kremlis tähtsuselt esimeseks meheks.

Kommentaarid

Vastuolusid on tekitanud prantsuse päästelaeva „Nadir'i“ kohalejõudmine 1912. aastal põhjaläinud „Titanic'u“ hukkumiskohale, et 54 päevase päästeoperatsiooniga välja tuua laevas leiduvaid väärtasju ajaloolisi esemeid. Möödunud aastal ameerika „Oceanographic Instituudi“ pool tehtud uurimustel selgus, et 75 aastat tagasi hukkunud „Titanic'u“ pardal ja laeva sisemuses on säilinud kõik esemed ja on väljatoomise-kõlbulikud. Ameeriklased, arvestades üldise vastuseisuga „Titanic'ul“ leiduvate esemete eemaldamisega laevalt, leppisid ainult üldise fotografeerimisega, millest saadud ülesvõtted anti tasuta kasutamiseks mitmesugustele õppeasutustele. Prantslased möödunud aastal toimunud uurimisretkest osa ei võtnud, kuna toetuse saamine Prantsuse valitsuselt selleks otstarbeks ebaõnnestus, sest IFREMER, kes on „Nadiri“ omanikuks on toetustest majandatav eraettevõte.

Käesoleva aasta alul sõlmiti kokkulepe Inglise asutusega „Ocean Research Exploration Ltd.“, kes toetab „Titanic'ult“ väljatoodavate esemetega seoses olevat tegevust $2 miljoniga tingimusega, et väljatoodud esemed antakse väljapanekuteks muuseumidele ja teistele asutustele, kes tegelevad näituste korraldamistega. IFREMER-i tulukaks haruks on kindlasti väljatoomisega seoses olev filmimine, mis on lepingu aluse välja antud Hollywoodis asuval Westgate filmiühingule, millin filmis ka Al Capone varandust peidupaiga avastamist, mis ag lõppes täieliku fiaskoga, ses need osutusid tühjadeks maa alusteks käikudeks.

Kindlasti ei saa käesolev fi mimine lõppeda sama fiaskoga kuna möödunud aastal ameerik laste poolt tehtud videofilm alusel on „Titanic'ul“ säilunu palju ajaloolise väärtusega es meid nagu veinipudelid, lau nõud ja laeva instrumendi Peamiseks huviobjektiks on ag laeva raudkapp, kuigi mõne pääsenute arvates see tühjend väärtasjadest enne laeva põhj minekut.

Tehniliselt on „Nadir'il“ kõ võimalused esemete vä jatoomiseks, oma kõrgtehnili varustuse olemasoluga, mi hulka kuulub väike allveela „Alvin“, mis on võimeli viibima oma 3-liikmelise me konnaga 130 tundi 3,5 m sügavuses ja pardaloleva m haanilise robotiga korjan esemeid ookeani põhjast kaas olevasse korvi. Vastava amee ka eriteadlase, professor Ch Van Alt'i arvates, kes ise ai kaasa mehaanilise rob „Jasoni“ kavandamisel, IFREMER-i ekspeditsioon v meline kahtlematult oma ü sande sooritama.

Ameeriklaste hulgas on a „Titanic'ult“ esemete v jatoomist võrreldud veeal kalmistu riisumisega ja pra lasi on nimetatud korduv hauaröövliteks. Nende vast survel kuulutas USA Kongr hiljuti „Titanic'u“ ajaloolis mälestusmärgiks, et takist 1500 uppunu mälestuse ri mist, mis aga prantsuse ette tele takistuseks ei ole, k

87. Afganistani esindaja
uga esines.

Foto: T. Säägi

toetust

n kui kunagi varem —
. Gorbatshovi rezhiim
uutmisprogrammile".
Stalini julmusele ja
ntakse mõista, et nüüd
le".

vale Mihhail Shatrovi näi-
.Brest-Litovski rahu".
äsitletakse kuid pärast ok-
volutsiooni. Parteis vaiel-
gedasti selle üle, kas tuleb
aaga sõlmida Venemaad
rahuleping või mitte. Le-
b, et rahuleping on välti-
t päästa noort vabariiki sõ-
st. See kõlab nagu Gorbat-
iljutised kõned, milledes
e pinge vähendamist lääne
et N. Liit saaks jalule oma
use.
uttu on Leninist, siis võib
a, et Lenin oli oma päritо-
lsakslane. Tema emapool-
aisa oli saksa arst Alex-
Blank ja viimase abikaasa
ibecki viljakaupmehesoo
chopf) liige. Liiguvad ka
et Leninil olnud isa poolt
erd.
a vene vanasõnagi ütleb, et
i venelast, tuleb tatarlane
".

EPL

ukogude Liit
nuutu
italistlikuks

SKVA (Reuter) —
unud kesknädalases
õtus ütles N. Liidu pea-
og Jegor Ligatshov, et
va ei nõustu kunagi lääne-
,,turu-majanduse" sisse-
isega. Samuti ei sobi sin-
ane-stiilis ,,demokraatia",
ende oma on parem. ,,Me
ndu iial leninismi teelt ja
i jäta me maha sotsia-
", tsiteeritakse teda
ana. Ta lisas veel, et Stalini
" suurendatakse vastas-
aste poolt, kes püüavad
nunismi maha teha.
atshovi peetakse praegu
atshovi järele Kremlis
uselt esimeseks meheks.

Kommentaarid

Vastuolusid on tekitanud prantsuse päästelaeva ,,Nadir'i" kohalejõudmine 1912. aastal põhjaläinud ,,Titanic'u" hukkumiskohale, et 54 päevase päästeoperatsiooniga välja tuua laevas leiduvaid väärtasju ajaloolisi esemeid. Möödunud aastal ameerika ,,Oceanographic Instituudi" pool tehtud uurimustel selgus, et 75 aastat tagasi hukkunud ,,Titanic'u" pardal ja laeva sisemuses on säilinud kõik esemed ja on väljatoomise-kõlbulikud. Ameeriklased, arvestades üldise vastuseisuga ,,Titanic'ul" leiduvate esemete eemaldamisega laevalt, leppisid ainult üldise fotografeerimisega, millest saadud ülesvõtted anti tasuta kasutamiseks mitmesugustele õppeasutustele. Prantslased möödunud aastal toimunud uurimisretkest osa ei võtnud, kuna toetuse saamine Prantsuse valitsuselt selleks otstarbeks ebaõnnestus, sest IFREMER, kes on ,,Nadiri" omanikuks on toetustest majandatav eraettevõte.

Käesoleva aasta alul sõlmiti kokkulepe Inglise asutusega ,,Ocean Research Exploration Ltd.", kes toetab ,,Titanic'ult" väljatoodavate esemetega seoses olevat tegevust $2 miljoniga tingimusega, et väljatoodud esemed antakse väljapanekuteks muuseumidele ja teistele asutustele, kes tegelevad näitustе korraldamistega. IFREMER-i tulukaks haruks on kindlasti väljatoomisega seoses olev filmimine, mis on lepingu alusel välja antud Hollywoodis asuvale Westgate filmiühingule, milline filmis ka Al Capone varanduste peidupaiga avastamist, mis aga lõppes täieliku fiaskoga, sest need osutusid tühjadeks maa-alusteks käikudeks.

Kindlasti ei saa käesolev filmimine lõppeda sama fiaskoga, kuna möödunud aastal ameeriklaste poolt tehtud videofilmi alusel on ,,Titanic'ul" säilunud palju ajaloolise väärtusega esemeid nagu veinipudelid, lauanõud ja laeva instrumendid. Peamiseks huviobjektiks on aga laeva raudkapp, kuigi mõnede pääsenute arvates see tühjendati väärtasjadest enne laeva põhjaminekut.

Tehniliselt on ,,Nadir'il" kõik võimalused esemete väljatoomiseks, oma kõrgtehnilise varustuse olemasoluga, mille hulka kuulub väike allveelaev ,,Alvin", mis on võimeline viibima oma 3-liikmelise meeskonnaga 130 tundi 3,5 miili sügavuses ja pardaloleva mehaanilise robotiga korjama esemeid ookeani põhjast kaasasolevasse korvi. Vastava ameerika eriteadlase, professor Chris Van Alt'i arvates, kes ise aitas kaasa mehaanilise roboti ,,Jasoni" kavandamisel, on IFREMER-i ekspeditsioon võimeline kahtlematult oma ülesande sooritama.

Ameeriklaste hulgas on aga ,,Titanic'ult" esemete väljatoomist võrreldud veealuse kalmistu riisumisega ja prantslasi on nimetatud korduvalt hauaröövliteks. Nende vastaste survel kuulutas USA Kongress hiljuti ,,Titanic'u" ajalooliseks mälestusmärgiks, et takistada 1500 uppunu mälestuse riisumist, mis aga prantsuse ettevõttele takistuseks ei ole, kuna ,,Titanic" asub rahvusvahelistes vetes ja ei allu seega USA seadustele. Vastavad läbirääkimised Inglise ja Prantsuse valitsustega kokkuleppe sõlmimiseks on jäänud tagajärjeta, kuna mõlema valitsuse arvates on ookeani põhjas asuvate mälestusesemete ainsaks säilitamise võimaluseks nende väljatoomine ja muuseumidesse paigutamine.

o

Panama rahutuse ja sõjaka demonstratsiooni põhjustajaks oli kolonel Antonio Diaz süüdistustega oma endise ülemuse kolonel Manuel Noriega vastu, kellele ta ette heitis uimastusainetega kauplemist, vastaste mõrvamist ja valimustulemuste võltsimist. Need rasked süüdistused, esitatud kaitseminister kolonel Noriega endise abi poolt, põhjustasid rahutusi, streike ja nõudmisi Noriega tagasiastumiseks oma ametkohalt.

Rahutuste sütitamise järel siirdus Diaz varjule relvastatud ihukaitseväega oma Panama City's asuvasse villasse, arvatavasti kartes oma endise kaaslase ja sõbra kolonel Noriega kättemaksu, mida aga koheselt ei järgnenud. Alles paar nädalat hiljem lõppes Panama sõjaväelisel valitsejal kolonel Noriegal kannatus ja valitsuseväed ründasid Diaz'e redupaika, vangistades Diaz'e ning ta ihukaitseväelased, kellest mitmed said surma ja haavata.

Diaz'e edaspidise saatuse kohta puuduvad kindlad andmed. Valitsuse teatel lubatavat tal ühineda oma varem Venetsuelasse asunud perekonnaga, kuna valitsuse vastased parteid väidavad tema sõjakohtus süüdistamise menetlust riigivastaste tegevuses. Valitsusevastaste rahutuste mahasurumisega ja Diaz'e vangistamisega on Noriega diktaatorlik valitsus ajutiselt kindlustatud, kuid kahtlemata on ta sellega pahandanud oma suuremat toetajat ja sõpra USA-d, kes lõpetas majandusliku abi andmise Panamale, protestiks valitsuse ,,raudse käe" poliitika vastu.

o

Üleriikliku pahameele on tekitanud Kanada nõrk immigratsiooni seadus, mille alusel seadusevastaselt maale tulnud isikuid ei ole võimalik deporteerida enne kui nende juurdlused on lõpetatud, mis võtvat aega praeguse töökoormuse juures kuni 5 aastat. Senini on nad Kanada valitsuse külalised, kelle eest tuleb hoolitseda kanada maksumaksjal. Üldsuse survele alludes kutsus peaminister Mulroney parlamendi enneaegselt erakorralisele istungile, et kavandada uus ja rangem immigratsiooni seadus, mille alusel saab takistada omavoliliste immigrantide maandumist ja tarviduse korral kohest deporteerimist.

H. KIVI

Eesti Vabadusvõitlejate perekonnad vajavad abi

Saada oma kodumaisele vabadusvõitlusele määratud toetus EVV Abistamiskeskuse nimele väljakirjutatud tshekiga aadressil: Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskus, Box 34018, S-100 26 Stockholm, Sweden.

Läti Vabadussambale Riias pannakse lilli. Foto: VE

Kas lätlane määratakse KGB kõrgeimaks juhiks?

Stokholmis ilmuva sotsiaaldemokraatliku läti ajakirja ,,Briviba" saksakeelne pressibülletään kirjutab oma juulikuu numbris (nr. 2, 1987) Riias ja Moskvas levinud kuuldustest, et Läti kompartei 1. sekretär Boris Pugo on üks peamisi kandidaate N. Liidu luureteenistuse KGB kõrgeima juhi ametikohale.

Need küsimused olid kõne all, kui Gorbatshov üllatuslikult käesoleva aasta veebruaris külastas okup. Balti riike. Gorbatshov on hästi teadlik, et vältimatu eeldus tema ,,reformide" teostamisel on, et luureteenistuse, armee ja nomenklatuuri tippudes asuvad isikud, kes tema poliitikat kuulekalt pooldavad ja ka teostavad. Praeguse 64-aastase KGB juhi V. Tshebrikovi asendamine mõne noorema ja kuulekama Gorbatshovi soosikuga on olnud päevakorral juba mõnda aega.

Boris Pugo on sündinud 1937. aastal. Ta oli Läti Komsomoli esimees, siis Riia linna kompartei esimene sekretär. Saadeti hiljem Moskvasse üleliidulise komsomoli sekretäriks. 1976/77 sai ta oma luureteenistusliku väljaõppe KGB peakorteris Moskvas. 1977—1980 määrati ta Läti KGB abijuhatajaks ja seejärel Läti KGB ülemaks * kindralmajori kraadis. 14. aprillist 1984.a. alates on ta Läti kompartei 1. sekretär, seega Moskva asevalitseja-kvisling Lätis.

Läti majanduslik areng on Pugo ametiperioodil olnud vilets. Oma kõnes Keskkomitee pleenumil 1987.a. aprillis andis Pugo ise Läti majanduse plaanitäitmisele 1987.a. esimesel veerandaastal otse hävitava hinnangu.

21. juunil toimunud Läti piirkondlikel valimistel võttis hääletusest osa vaid 97,58% valijaist. Seega 46.000 hääleõiguslikku ei võtnud osa valimistest. Linnades oli valimistest osavõtu protsent isegi 93,99%. Need on kõige halvemad arvud 15 nn. liiduvabariigis. Aga Gorbatshovi on huvitanud Boris Pugo isikus peamiselt see, et ta on vaatamata väga tugevale venestamise survele siiski suutnud ära hoida suuremad rahutused Lätis. Mis Gorbatshovi ja poliitbürood Moskvas viimasel ajal kõige rohkem on häirinud, on olnud verised ja rasked vähemusrahvuste vastuhakud Alma-Atas ja Kasahstanis. 1986.a. detsembris ja 1987.a. märtsis Valge-Venemaa pealinnas Minskis. Gorbatshovi arvates on Boris Pugo mees, kes võib olla on suuteline üha kasvavat vähemusrahvuste käärimist N. Liidu piirides kuidagi kontrollima.

Esimese inspektsioonireisi Baltikumi tegi teatavasti Hrushtshov 1959.a. Tal oli tookoord kaasas Ida-Saksamaa tookordne fanaatiline parteijuht W. Ulbricht. Läti komparteis teostati siis halastamatu puhastus. Kogu partei juhtkond koos administratsioonitippudega kõrvaldati. Siis tehti ka otsus üleliiduliste tööstuskombinaatide toomiseks Lätisse, mis võimaldas ka sadade tuhandete venelastest tööliste sisserändu. Nii venestati Läti, kus nüüd läti rahvusest elanike arv on langemas alla 50%.

Rahvamass hiljutisel demo'l Riias. Foto: VE

Kremli kavalad

(Algus lk. 1)

tud esitamata vastastikuse kontrolli tingimused, millised USA arvates peaksid olema täpselt välja töötatud ja võimaldama igaajalist etteteatamata kontrolli ja ülevaatust lepingu määrade täitmise kohta.

Kahtlemata jälgis Kreml tähelepanelikult Senati erikomisjoni juurdluste käiku ja leidis nüüd õige aja olevat oma ettepanekute esitamiseks, sest kuigi president Reagan ja välisminister Shultz on arvatavasti seadusevastasesse relvademüüki segatud, ei toimunud see siiski mitte nii suurel määral, et olla takistuseks Senati poolt võimaliku kokkuleppe kinnitamisel N. Liiduga enne oma ametiaja lõppu. Veelkordselt on Gorbatshov demonstreerinud oma taibukust ja õige aja valikut rahvusvahelisel poliitilisel areenil, mis peaks hoiatama Lääneriikide juhte ettevaatusele edaspidisel läbikäimisel ja kokkulepete sõlmimisel N. Liiduga, sest tegemist ei ole enam Kremli vanadekoduga, vaid noorema generatsiooni taibuka ja kavala poliitikamehega.

H. KIVI

Lühiuudiseid

THUNDER BAY (CP) — Kolm Provintsipolitei konstaablit anti kohtu alla, sest nende hoole all olnud Stanley Shingebis, kes purjusoleku eest arreteeriti, olevat saanud tõsiseid kehalisi vigastusi. Süüdistused esitati Ontario Politseiseaduse (Ontario Police Act) all.

BARRIE (Sun) — Siin Toronto-lähedases väikelinnas arreteeriti veel 23 inimest, kes olevat segatud uimastitega-kaubitsemisse. Kokku olevat antud välja 54 arreteerimiskäsku. Peamisteks kahtlusalusteks on ,,Pair-a-dice" mootorratta-klubi liikmed.

PROVIDENT REALTY LTD.
656-0011
REALTOR
695 ST. CLAIR AVENUE WEST, TORONTO, ONTARIO M6C 1B2
Kinnisvaravahendusfirma
Esindaja
Tiina (Nortmaa) Martjak
Tel. kodus 653-0599

Kallimaks kui kullakoormat

Mõttemõlgutusi Kotkajärve Metsakoolist

Ülemaks kui hõbevara, kallimaks kui kullakoormat, tuleb tarkust tunnistada. See on eesti rahvatarkus sellest õndsast ajast, kui maailma tarkus moodustas veel nii väikese vakatäie, et ühel tublil inimesel oli võimalik seda kõike koguda ja oma peakolus talletada. Nüüd on tarkust nii palju, et seda jatkub mitme saja peakolu jaoks ja jääb veel ülegi. See tähendab, et ühes peas on tehnilist tarkust ja teises numbritarkust, kolmandas muusikat ja neljandas keeleteadust. Ja siin tuleb jätta veel nimetamata need tuhat tarkust, millest mõnele pole veel nimegi jõutud leida.

Kogu see tarkuse koorem tähendab seda, et inimene võib olla tohutult tark, kuid ei tarvitse selle juures üldse osata lugeda ega kirjutada. Masinad loevad ja kirjutavad selle inimese eest ja annavad oma teabe edasi arvudes või piuksatustes. Ja meil pole mingit õigust seda tarka inimest kritiseerida või diskrimineerida.

Teatud määral on see futuristlik tulevikupilt. Traditsioonilisel viisil on meil siiski üks keskmine mõõt keskmise inimese jaoks, kelles on mitut sorti tarkust nii parajasti pähe mahutatud, et me võime teda targaks nimetada. Sellel keskmisel inimesel on ka oma kultuuriline tagapõhi, mida me võime rahvuseks ja keeleks nimetada.

Praeguses maailmas on olemas nii keele-andetuid inimesi, et nad ühtegi maailma keelt korralikult ei valda. Ja inimesi ka niisuguse rahvusliku tagapõhjaga, et tema kahe-kolme generatsiooni esivanemate *hulgas ei leidu kahte* samast rahvusest isikut. Meie — väliseestlased — oleme üsna kiirenevat sammul lähenemas sellele sihile ja üsna mõnedki kodueestlased tulevad meile sel teel longates järele.

Pierre Trudeau ütles kunagi, et aastal 2500 on inimene nahavärvilt kuld-pruun, pruunide silmade ja mustade lokkidega ja kõneleb inglise keelt. Lenin pole selle kohta midagi kindlat ütelnud, kuid kui oleks, siis oleks inimesel pilusilmad, mustad sirged juuksed ja ta kõneleks vene keelt.

VAESED LAPSED —

ütles üks kaastundlik hing metsakooli õpilaste kohta, nad peavad seal terve päeva kõnelema ainult eesti keelt. Vaesed lapse ise ei tundnud endid sugugi halvasti ja lasksid eesti keelt nii mis ludinal. Kõik nimelt oskasid seda keelt ja kuna kokkulepe oli, et kõik käib selles keeles, siis polnud ühtegi vaest kannatajat.

Kujunes koguni uus harrastus — keelesport. See käis nii, et päeva jooksul otsiti kirjandusest ja luulest võimalikult haruldasi eesti sõnu, märgiti need kaelas rippuvasse ,,keelepesu'' vihikusse ja serveeriti õpetajatele õhtusel keeletunnil lahti deshifreerimiseks. Vello Salo kümme ,,keeleharul-'' ilmus iga päev seinale ja need andsid veel lisa. Raali abil saab neist kooli sõnastik.

Metsakooli õpilaste ja juhendajate auks peab ütlema, et neist tuhandest pähklist jäid lahendamata ainult paar-kolm.

TEGELIK HÕBEVARA

oli osal metsatudengitel kaelas ja rinnal. Kooli kutses oli nimelt märgitud, et kellel on rahvariided, see võtku need kaasa. Rahvariides toimusid kooli pidulikud hetked ja seda ainestikku käsitlevad ettekanded. Mai Raud — eesti hõbeda-tark Rootsist — pidas piltidega kaunistatud ja proovidega täiendatud ettekande eesti ehetest. Kohalik rahvariide eriteadlane Ene Runge ei saanud perekondlikel põhjustel metsakooli tulla. Tema tarkus tuli paberi peal ja ilmus õpilaste ette suurepärase valgus-pildi-seeria saatel. Tüdrukud tundsid hästi eesti rahvariideid ja slaididele tulid enamasti õiged kommentaarid vaatajaskonnast.

Need, kellel rahvariided polnud kaasa võetud, tundsid sellest kahju ja teistel, kellel need seni puuduvad, valmis kindel otsus rahvariiete muretsemiseks. Mis see tarkusehõbe seal peas aitab, kui ei ole põhjust seda sõle või preesina ehteks rinnale panna.

Kolm eesti gaidi Kanadast Järvemetsal ,,Skautlikul teel'' laagris. Vasakult ngdr. Lydia Van der Veen, Tiiu Nõmmik ja ngdr. Maimu Nõmmik. Foto: H. Karu

Järelmõlgutusi läänerannikult

Nagu mamut, kelle tiinus kestab aastaid, toob Eesti Organisatsioonide Liit Läänarannikul Matti Klaari eestveol ilmale oma esmiku Läänerannniku Eesti Päevade näol 1.—5. juulini Vancouveris. Olnud ise tihedalt seotud selle üritusega, tahan kirja panna mõningaid järelmõtisklusi, sest külalised ja arvustajad on juba oma sõnad öelnud.

Eesti Päevad hakkavad liikuma juba 29. juunil, kui säravas päikesepaistes pannakse lehvima Vancouveri raekoja ees kümned eesti lipud. Seda sooritavad aselinnapea Ralph Caravetta ja populaarne provntsi peaminister William Vander Zalm. Viimase abikaasale, kelle tunnuseks on peapaelade kandmine, valmistab Olga Vesik kauni vöökirjalise paela, mille võtab vastu abikaasa puudumisel peaminister ise, asetades selle omale ümber kaela. Kui aga talle endale kingitakse pastlapaar, istub trepile, paneb jalga ja liigub ilmse uhkusega rahva hulgas ringi. Televisioonimehed ja reporterid on kohal, ainult massiteabesse see kaunis ja värviküllane pilt ei lähe — vasakpoolselt häälestatud kohalik uudistemeedia ,,ei taha üht rahvusgruppi teisele eelistada'', nagu meile kohmakalt hiljem seletatakse. Oleksime pidanud lavastama pisut kähmlemist, võibolla siis?

Minule. Päevade kõrgpunktina toimub 30. juunil Orpheumi kontsertsaalis eesti helitööde tutvustamiseks sümfooniakontsert. Mäletate, kui Zarah Leander laulis: ,,Für eine Nacht voller Seligkeit da geb' ich alles hin'' (,,Ühe öö õndsuse eest annaksin kõik ära'')? Oli unustamatult õnnis õhtu. Istusin ooteelevuses saalis, meenutades unetuid öid, hirmu, kahtlusi, paanikat. Aga see kõik hääbus, kui maestro Taavo Virkhausi taktikepi all alustas kurblik kabelikell Arvo Pärdi ,,Cantuses'' oma lööki, just nagu Halliste kalmistul, kui maeti vanaema. Olin selle helitööga väga tuttav, aga ikka tahad uuesti kuulata, et tajuda seda ääretut leina, mida nii väheste nootidega saab väljendada.

Siis ilmub lavale sopran Epp Sonin — ilus pilt silmale: orkester ja juht heledates suvekuubedes, solist heledas tualetis voogavate tumedate juustega. Esmakordselt kuulen Tobiase ballaadi ,,Ilmaneitsike'' — huvitav kompositsioon ja meisterlik ettekanne. Solist ja dirigent on võlunud orkestri — tunnetad, kuidas kõigil on sama siht: pakkuda meile midagi ilusat. Ka kuulajaskond reageerib sellele.

Järgnevalt on kord Tiiu Haameril, keda esmakordselt kohates imetlesin ta väikesi käsi. Beethoveni Klaverikontsert nr. 1 näitab aga ta võimeid. Needsamad väikesed käed on tugevad ja jooksevad üle klahvide sellise väleduse ja bravuuriga, et otse imesta. Üha tugevamaks muutub publiku aplaus. Hirmsasti segab ainult osadevaheline plaksutamine, soliste aga eriti välktulega fotografeerimine. Kas meie ,,päevapiltnikud'' ei saaks sellest ükskord aru?

Teises osas kulmineerub kontsert Tubina 4. sümfoonias. Taavo Virkhaus toob orkestrist välja viimase kuni lõppakordini, mille tänuks saab kuulajaskonnalt sestva aplausi ja tõelise vaimustuse õnnestunud õhtu eest. Kahju ainult, et suur osa Päevadest osavõtjaid sellest ilma jäid, kuna orkester enam juulis ei mänginud (ametiühingute asi!). Ainult kohale saabunud ,,varased linnud'' said seda nautida. Oli aga ka kohalikke inimesi, kes mingi imeliku ,,põhimõtte'' pärast ei suvatsenud välja ilmuda — neist on mul kahju. igatahes tänu Mattile idee ja paendumatu usu eest, suure töö tegijale Thomasele ning rahakogujatele Lembitule, Jaagule ja Johanile.

Nüüd hakkavad kulgema Päevad, nagu nad on plaanitsetud. Üha rohkem saabib inimesi. Esindatud on kõik maad ja maailmakaared. Ilmne on tugev panus mandri idarannikult ja ka kesk-Läänest. Ütled ,,tere'' ja ,,pärast näeme'', aga õiendamise peale kaob aeg ja jutud jäävadki rääkimata. igale üritusele ei saa, ainult kuuled kiitvaid sõnu tagantjätele, sest esmajoones tuleb tööd teha ja siis alles võib enda lõbule mõelda. Küllap registratsioonilaud sai seda kõige rohkem tunda.

Kuigi koeral ei ole viisakas oma saba kergitada, siiski tahan siinkohal nimetada mõningaid üritusi, mida peaks esile tõstma. Avaaktuse oli Helve Ranniste huvitavalt üles ehitanud ja jättis hea mulje. Avajumalateenistus Rudolf Olljumi korraldusel olevat olnud kiiduväärt.

Käsitöönäitus oli parim, mida olen kunagi näinud — küllap selleks oli Krista Tanneri kogutud materjal, mille professionaalselt kavandas ja üles seadis Tiina Turu. Isegi Kanda asjatundjad ei jõudnud ära kiita.

Laine ja Heino Loo ,,Eesti — meie vaimu vasaralv'' oli silmale ja kõrvale antud dokument eesti kunstist 3 ekraanil esitatud slaidide näol. Seda määratut tööd tuleb eriti hinnata.

(Järg lk. 9)

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
Aadress: ARCADE BUILDING — Tel. 368-5011
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1 tän. Queen'ist lõunapool) Postiaadress: **137 Yonge St., ,,Shopping Mall'', Toronto M5C 2A5**
Rikkalikus valikus imporditud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvas ja paljud muud. SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpetamine ja nõuanne. Külastage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

Toronto noored ,,Skautlikul Teel'' laagris

Hiljuti lõppes Lakewoodis, Järvemetsal, USA eesti noortemalevate ühislaager ,,Skautlikul Teel'', kus tähistati ka eesti skautluse 75. a. juubelit. Laagri vanemaks oli Richard Morgen, gaidlaagrit juhtis ngdr. Enda-Mai (,,Kiki'') Holland, skm. Herbert Michelsoni tütar, ning skautlaagrit hj. Tiina Fishgrund. Laagri kõrgpunktideks olid matkad, metsamängud, lõkked ja suur äikesetorm. Tormi ajal lõi pikne sisse mitmesse kohta laagri aladel. Selle tõttu kannatas gaidlaager järgmisel hommikul veepuudust (läbipõlenud elektrijuhtmed) ja telefoni liin oli samuti rikutud. Mälestati surma läbi lahkunud skm. Herbert Michelsoni nii lavamisel kui ka öisel jumalateenistusel.

Osavõtjaid oli umbes 200, neist viis noort Kanada eesti gaid- ja skautmalevatest: ngdr Maimu Nõmmik, ngdr Lydia Van der Veen, Kadri Nõmmik, Tiiu Nõmmik ja ainsa skaudina Allan Vessman.

Meie eesti noorteliikumine omab suurel arvul kogemustega juhte, nõnda ei ole mingi ime et ,,Skautlikul Teel'' oli igati õnnestunud laager.

MLN

Vajatakse naissoost MAJAABILIST
oma kodust käies 5 päeva nädalas või soovikorral ka võimalus seal elamiseks. Tasu kokkuleppel. Hel. p.kella 6 õ.,
tel. 222-8893

Lennuväepoiste Leicesteris

Laupäevaks, 1. augustiks oli maailma üle saja lennuväepoi pühitseda oma juubelisünnipäeva sündinutena viimaseks sõjaväkke ajal ja seega pühitsevad oma 60.

Mõte sääraseks kokkutulekuks tekkis neil oma 55. sünnipäeva ajal ja mõttest sai tegu käesoleval aastal Leicesteris. Kokkutuleku üldkorraldajaks jäi muidugi Kalju Jõgi Kanadast ja kohalikeks organiseerijaiks olid Kalju Toom ja Ülo Suviste oma abilistega.

Viimane arutamise-koosolek oli möödunud suvel Heidelbergis Euroopa Eestlaste Laulupeo ajal, kus lepiti koku sünnipäevapeo üksikasjades ja samuti sellele järgnevas kahenädalases Euroopareisis.

Teatelehed igakülgse informatsiooniga läksid laiali kohtadesse, kus teati olevat endiseid kaasvõitlejaid ja koguja kutsele järgnejaid oli üle saja nii Ameerikast, Kanadast, Austraaliast, Araabiast kui ka mitmest Euroopa riigist. Need kokkutulnud juubilarid koos oma abikaasadega ja kutsutud külalistega moodustasid paarisajapealise sünnipäevapeo seltskonna laupäeva õhtul Leicesteri Grand Hotellis.

Kogunemine oli ette nähtud õhtul kella kuuest alates ja pidulik õhtusöök kell pool kaheksa.

See oli hästi korraldatud, et sünnipäevalapsed kandsid rinnas nimesilte, sest muidu oleks olnud väga raske kokku viia pärast pikka aastaterida nägusid nimedega. Kutsutud külalistest hakkasid silma Saksamaa eestlaskonna esimees hr. J. Västrik, IEÜ esimees hr. H. Heinastu abikaasaga, kirjanik E. Sanden abikaasaga, praost A. E. Aaviksaar, sõjaaegne poiste kasvataja hr. A. Nigol ja veel terve rida neid, kes kuidagi olnud ühenduses lennuväepoistega.

Pärast lauda istumist ütles avasõna kokkutuleku kohalik korraldaja hr. Kalju Toom. andes sõna ettevõtte hingele hr. Kalju Jõgile, kes puudutas lühidalt mõtte teoks saamist, tuues tänusõnu ka neile koosolijaist, kes sellele kaasa aitasid ja tervitusi neile, kes kunagi tegelenud lennuväepoistega.

Järgnesid tervitused ja kuna nende arv oli piiratud erimaade esindajatega ja nende sõnavõtud kahe minutiga, polnud sellepunkti juures komistamist ja kõik kulges kiirelt ja asjalikult.

Söögipalve ja surma läbi lahkunud lennuväepoiste mälestamise viis läbi sünnipäevalastest õp. H. Viikholm.

Järgnes maitsev ja rikkalik õhtusöök, mille kestel osutus võimalikuks lauanaabritega tutvumine ja keskustelu.

Kavalise osa eest hoolitses kvartett ,,Helin'', kes tuli, laul

Massaazh-teraapia refleksoloogia
LEILI TERTS
Reg. M.T.
Vastuvõtt kokkuleppel
Tel. 757-8679

Lennuväepoiste juubel Leicesteris

Laupäevaks, 1. augustiks oli Leicesterisse kogunenud üle maailma üle saja lennuväepoisi ja -tüdruku, et ühiselt pühitseda oma juubelisünnipäeva. Olid ju nemad 1927. aastal sündinutena viimaseks sõjaväkke sissekutseks möödunud sõja ajal ja seega pühitsevad oma 60. sünnipäeva sellel aastal.

Mõte sääraseks kokkutulekuks tekkis neil oma 55. sünnipäeva ajal ja mõttest sai tegu käesoleval aastal Leicesteris. Kokkutuleku üldkorraldajaks jäi muidugi Kalju Jõgi Kanadast ja kohalikeks organiseerijaiks olid Kalju Toom ja Ülo Suviste oma abilistega.

Viimane arutamise-koosolek oli möödunud suvel Heidelbergis Euroopa Eestlaste Laulupeo ajal, kus lepiti koku sünnipäevapeo üksikasjades ja samuti sellele järgnevas kahenädalases Euroopareisis.

Teatelehed igakülgse informatsiooniga läksid laiali kohtadesse, kus teati olevat endiseid kaasvõitlejaid ja koguja kutsele järgnejaid oli üle saja nii Ameerikast, Kanadast, Austraaliast, Araabiast kui ka mitmest Euroopa riigist. Need kokkutulnud juubilarid koos oma abikaasadega ja kutsutud külalistega moodustasid paarisajapealise sünnipäevapeo seltskonna laupäeva õhtul Leicesteri Grand Hotellis.

Kogunemine oli ette nähtud õhtul kella kuuest alates ja pidulik õhtusöök kell pool kaheksa.

See oli hästi korraldatud, et sünnipäevalapsed kandsid rinnas nimesilte, sest muidu oleks olnud väga raske kokku viia pärast pikka aastaterida nägusid nimedega. Kutsutud külalistest hakkasid silma Saksamaa eestlaskonna esimees hr. J. Västrik, IEÜ esimees hr. H. Heinastu abikaasaga, kirjanik E. Sanden abikaasaga, praost A. E. Aaviksaar, sõjaaegne poiste kasvataja hr. A. Nigol ja veel terve rida neid, kes kuidagi olnud ühenduses lennuväepoistega.

Pärast lauda istumist ütles avasõna kokkutuleku kohalik korraldaja hr. Kalju Toom. andes sõna ettevõtte hingele hr. Kalju Jõgile, kes puudutas lühidalt mõtte teoks saamist, tuues tänusõnu ka neile koosolijaist, kes sellele kaasa aitasid ja tervitusi neile, kes kunagi tegelenud lennuväepoistega.

Järgnesid tervitused ja kuna nende arv oli piiratud erimaade esindajatega ja nende sõnavõtud kahe minutiga, polnud selle punkti juures komistamist ja kõik kulges kiirelt ja asjalikult.

Söögipalve ja surma läbi lahkunud lennuväepoiste mälestamise viis läbi sünnipäevalastest õp. H. Viikholm.

Järgnes maitsev ja rikkalik õhtusöök, mille kestel osutus võimalikuks lauanaabritega tutvumine ja keskustelu.

Kavalise osa eest hoolitses kvartett ,,Helin", kes tuli, laulis ja võitis kuulajaskonna südamed.

Loomulikult ei saadud lauast tõusta ilma ühislauludeta ja neid asus juhatama T. Kõhelik, keda peatselt abistas tema ümber kogunenud üsna kogukas lennuväepoiste koor. Muidugi oli lauludel siis hoogu ja võimsust — just nagu neid lauldi rivis rohkem kui 40 aasta eest. Laulu sõnade osas aitasid kaasa Kalju Jõgi poolt kingitusena koosolijaile välja jagatud lennuväepiste nägusad laulikud.

Pärast seda jatkus suur sünnipäevapidu tantsu ja omavahelise koosviibimisega hiliste tundideni.

Oli neid, kes pidid peolt tõttama koduteele, kuid valdavam enamik oli järgmisel päeval jälle koos Leicesteri Eesti Majas maitsvat hernesuppi söömas ja sellele järgnenud koosolekust osa võtmas. Koosolekut juhats Arvi Tinits ja protokollis Toivo Kõhelik. Arutusel olid suured probleemid seoses ,,Välgumärgi kasvandikud" II osa väljaandmise kavatsusega. Asjasse suhtumine oli positiivne ja raamatu koostamise ning toimetamise on võtnud endale Heldur Põdersoo USA-st.

Asjalik ja üksmeelne koosolek lõppes võimsa hümni laulmisega.

Osale tähendas see sünnipäeva tähistamise lõppu ja koduteekonna algust, teistele, (arvult 53) aga esmaspäeva hommikul Euroopareisile asumist, kus kahe nädala jooksul külastatakse nii sõjaaegseid kui ka pärastisi lennuväepoiste eluasemeid ja peatuskohti, nagu Ukleid, Odensed, Kopenhaageni, Zedelghemi, Borghorsti jne.

Kogu ühissünnipäeva mõte, algatus ja läbiviimine oli julge ettevõte, mis õnnestus kõigiti ja millest jäid hääd mälestused kõigile ja mille eest tänu korraldajaile!

Täiendavalt kokkutulekust ja ringreisist pärast selle lõppemist.

Nii kirjutas ,,Eesti Hääl", Inglismaa eestlaste ajaleht, oma 21. augusti numbris. Vahepeal on Euroopareis lõppenud ja kõik osavõtjad kodus tagasi. Sellest pikemalt teisal.

Vaade tantsijatele Leicesteri Grand Hotelli ballisaalis. keskel kirjanik Einar Sanden oma tantsupartneriga. Tagaplaanil peoseltskond laudade ääres. Foto: Vaba Eestlane

Kui Lennuväepoisid (ja -tüdrukud) Pariisis käisid . . .

Muljeid ja märkusi hiljutiselt Euroopareisilt

Inglismaal ilmuvas ajalehes ,,Eesti Hääl" (mille ka VE veergudel ära tõime), ilmus kirjeldus ,,Lennuväepoiste Klubi" 60-aasta juubelipidustustest Inglismaal, Leicesteri (või Lesteri) linnas, millest üle 200 inimese osa võttis ja kus paljudki vanad kamraadid teineteist üle 40 aasta jälle kohtasid. Nüüd kirjeldame kahenädalast (või mõnele kolmenädalast) reisi Euroopa mandril, mis algas Inglismaalt 3. augustil ja lõppes seal jälle kas 16. (või mõnel hilisemal) augustikuu päeval.

Bussil asus — peale inglasest bussijuhi — veel üle 50 reisija, milline arv aeg-ajalt kokku sulas. Teekond läks üle Dover'i ja Calais'i Pariisi. Muuhulgas sõideti mööda ka I maailmasõjas kuulsaks saanud Vimy kõrgendikust, kus kanadalaste korpus endale sellega nime tegi, et ta pärast prantslaste ja inglaste mitut ebaõnnestunud rünnakut selle kindlustatud mäekülje sakslaste käest ära võttis. (Hiljuti ilmus selle kohta Kanadas Pierre Berton'i poolt kirjutatud raamat, mille pealkirjaks oli lihtsalt ,,Vimy").

Mõlemal pool maanteed asusid ausambad ja matusepaigad. Siia maeti kord tuhandeid ja kümneid tuhandeid noori mehi kes oma kodudest kaugel, kes teab mille eest, (praegu ei mäletatagi enam õieti I maailmasõja põhjust) siin surema pidid. Arutasime, et selles suhtes olime me siiski õnnelikumas olukorras, sest teadsime siis ja teame praegugi veel, mille eest ja mispärast me sõjas olime.

Parvlaeval Inglismaalt Prantsusmaale vahetati raha ja võeti viimased inglise õlled — 40 aastat Inglismaal elanud vanad kamraadid (ja eriti nende inglastest naised) ütlesid end prantsuse õlut mitte kannatavat. Tegelikult on prantsuse õllesordid väga maitsevalt saksapärased (näiteks ,,Cronenbourg") ja neid tehakse Elsassis — Lorraine's, Strassburgi kandis.

Buss sõitis koos reisijatega laevale ja siis anti tund aega söökla-salongis või ka laevadekil ringi kolamiseks. Kuna laeval oli mitu sõidukite-dekki, siis tekkis Calais's dokkimisel väike segadus — mitmed (ka nende ridade kirjutaja) jäid bussist maha, kuna nad seda õigel ajal üles ei leidnud, ning pidid jalgsi teiste mootorsõidukite vahel kaile vantsima, kus reisikaaslased neid naeru ja pilkega kannatamatult ootasid.

Torontos nii suure õiendamise ja sabas seismisega kätte saadud prantsuse viisad, mida nüüd igal Prantsusmaale siseneval välismaalasel pidi tarvis olema, jäid meie bussil küll tollimeeste poolt vaatamata. Ka meie pagasi vastu ei tundnud keegi huvi — vurasime varsti Pariisi poole, mööda purustatud, kuid ikkagi veel imposantsetest II maailmasõja-aegsetest betoonpunkritest, mis moodustasid 1944. aastal osa Hitleri kuulsast ,,Atlandivallist".

Teepeal peeti paar korda kinni ja võetigi mõned prantsuse (elsassi) õlled, mis tunnustati täisväärtuslikeks. Tuli välja, et kanada dollarid prantsuse frankidesse ümber rehkendatult (umb. 20 kuni 25 centi frank, olenevalt vahetajast) teevad elu kaunis kalliks. Keskmine väike lõunaeine maksab vähemalt 10 dollarit, õllepudel teeäärses kioskis 10 franki (2,5 dollarit) ja allmaaraudteesõit Pariisis umbes sama palju. Hotellid olid meil õnneks ette ära makstud.

Kuid kohale jõudes (ja nende ridade kirjutaja, olles enne Prantsusmaal reisinud, ennustas seda juba Inglismaal) selgus et asjad logisesid. Kõikidele ei jatkunud vanas, mitmekorruselises, keerdtreppide ja ilma liftideta südalinnahotellis tube. Osa reisijaid tuli mujale saata, vandudes ja oma kohvreid kaasa lohistades. Ka hakkas vihma sadama. Hotellimänedzher rääkis väga viletsalt inglise keelt ning eesti nimesid ei osanud ta üldse hääldada. Bussi ei saanud kuhugi parkida. Ning hotellis ei saanud õhtust süüa.

Kuid varsti said endised ,,lennuväepoisid" asjast üle, tuletades meelde et on ennem hullemateski olukordades viibitud. Mõnede sellide ainult ingliskeelt oskavate naiste virin ikkagi veel kõrvus, kes ,,fish and chips'i" järel ringi vaatasid, siirduti lähemasse ,,bistro'sse", visati mõned õlled ja telliti, kas näpuga näidates või hirmsasti prantsuse moodi kurguhäälikuid kuristades ,,boef roti" või ,,soupe l'oignon" ning pikkamööda saadi asjad korda. Nende ridade kirjutaja väänas küll kohvrit keerdtrepist üles viiendale korrusele vinnates oma puusa ära, mis järgmisel päeval linnavaatamisel tublisti tunda andis, kuid kes sellest sai hoolida?

Pariisi vaatamiseks oli jäetud terve päev ja nii valgutigi järgmisel hommikul linna peale laiali (õhtul oli juba kord ,,Moulin Rouge" ja ,,Place Pigalle" juures ära käidud, kus kõikides mõeldavates maailmakeeltes, kaasa arvatud soome, rootsi ja saksa, poissmeestena rändavaid ekskursioonlasi kohalike lihapottide juurde kutsuti) et Champs Elysee'l ära käia ja Eiffeli otsa ronida. Võiduvärava peal käidi küll, kuid Eiffeli otsa minemiseks oleks tulnud liiga kaua sabas seista. Selle asemel tehti lühike paadireis Seine jõel, vaadati lähemalt Püha Jumalaema (Notre Dame) katedraali ja Napoleoni hauda ning õhtul-pimedas roniti Püha Südame (Sacre Coeur) mäe otsa, et sealset kirikut imetleda. Mõned sattusid isegi Louvre muuseumi, kuigi sealsete kunstivarade vaatamiseks eriti palju aega üle ei jäänud.

Järgmisel hommikul läks sõit lahti Saksamaa poole. Mööduti Verdunist ja sõideti üle silla Saarimaale. Terve maastik oli ajaloost

(Järg lk. 9)

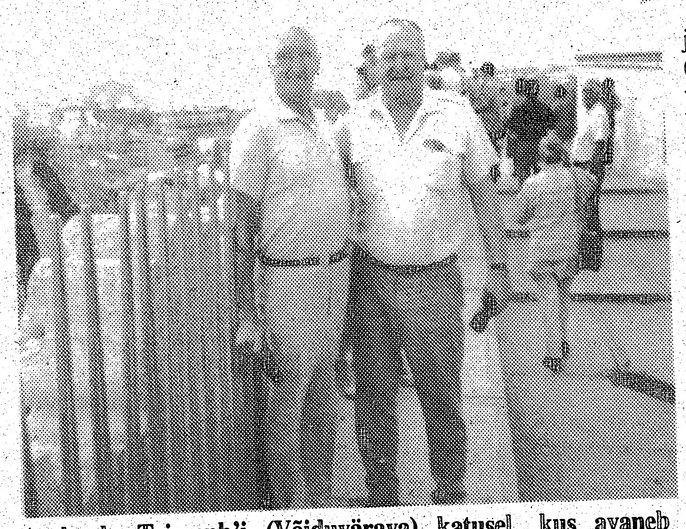

Arch de Triomph'i (Võiduvärava) katusel, kus avaneb võimas vaade Pariisile. Vasakul Peeter Kallaste, paremal Arvi Tinits. Tagaplaanil paistab ähmaselt Eiffeli torn. Foto: Vaba Eestlane

Massaazh-teraapia ja refleksoloogia

LEILI TERTS

Reg. M.T.

Vastuvõtt kokkuleppel

Tel. 757-8679

SPORT

Noor eesti laskur edukas Pan-Ameerika Mängudel

Mart Klepp'il üks kuld- ja kaks hõbemedalit

Indianapolises toimunud Pan-Ameerika Mängude laskevõistlustel võitis Guelph'is elunev, äsja mehaanika-insenerina ülikooli lõpetanud Mart Klepp kolm medalit:

— Hõbemedali väikekaliibrilise vabapüssi laskmises kolmes asendis individuaalselt. Võistluse tasavägisusest annab pildi tõsiasi, et kuldmedali võitnud ameeriklane edestas Marti ainult 1,5 punktiga ja Mart edestas kolmandaks jäänud ameeriklast ainult 0,5 punktiga.

— Hõbemedali Kanada kolmeliikmelise meeskonna koosseisus väikekaliibrilise vabapüssi laskmises kolmes asendis.

— Kuldmedali Kanada kolmeliikmelise meeskonna koosseisus õhupüssist laskmises.

Juuresoleval pildil on Mart kahe hõbemedaliga, kuna kuldmedali võitmine toimus kaks päeva hiljem. Kahtlemata on ta oma võidetud aladel parim välis-eestlasest laskur ja üks paremaist kogu maailmas, kuna täpsed andmed kodumaa laskurite kohta puuduvad.

Viis aastat kestnud õpingud ülikoolis jätsid talle vähe aega treeninguks, kuid nüüd pühendab ta ennast täisajaliselt treeningule, et osaleda Koreas toimuvatel Olümpiamängudel tuleval aastal.

Septembri teisel poolel võtab ta osa Koreas toimuvatest laskevõistlustest ja oktoobri teisel poolel Ungaris toimuvaist Maailmakarika (World Cup) võistlustest. Konkurents Ungaris kujuneb kindlasti raskeks, sest eurooplased on olnud alati tugevad laskespordis.

Mart Klepp. Foto: V. Klepp

Ben Johnson 100 m 9,97

Nn. ,,Weltklasse'' võistlused Zürichis kuuluvad igal aastal hooaja tähtsamate sündmuste hulka ning on alati andnud kõrgeklassilisi saavutusi. Ka tänavused võistlused ei olnud erandiks. Kanada jooksutäht Ben Johnson läbis kolmandat korda 100 meetrid ajaga alla 10 sekundi. (Ainsa jooksjana maailmas). Aeg 9.97 sek. oli saavutatud tugeva vastutuulega. Lubatud tagantuulega (kuni 2 m/sek.) või isegi täieliku tuulevaikuse puhul oleks temalt tõenäoliselt tulnud uus maailmarekord. Samas jooksus saavutas teine kanadalane, Desai Williams viienda kohaga oma tänavuse parima resultaadi 10,25. Koos Mahorni ja Sharpega jooksid nad ilusa aja 38,49 4×100 m teatejooksus. Võitis USA meeskond 38,39-ga.

Ka naiste 100 meetris tuli esikoht Kanadasse — Angela Issajenko võitis 11,03-ga.

Spordimärkmeid

Värske Wimbledoni üllatusvõitja austraallane Pat Cash ei saanud Tahtsin juba enne magama heitmist selle töö ära teha, siis ei lubatud. Eks siis nüüd on õige aeg, seersant on vanem ja targem, teda peab ju uskuma.

Puhas krae küljes, üritan uuesti silma looja lasta. Pagana pihta, ei tule midagi välja. Jalad ajavad tuld välja. Uni on siiski valust tugevam ja lõpuks jään magama. Näen õudseid unenägusid.

HAIGESTUMINE LEISNIGIS

Ärkan, pea valutab. Katsun sõrmega pulssi, mis see siis on, olen vist haige. Jah, otsaesine on ka kuum. Olen juba paar päeva köhinud, sügavalt hingates ragiseb midagi kusagil sisemuses. Ega see eelmise päeva saun ka kõige paremini ei mõjunud. Mida nüüd teha? Kaua ei anta aega mõelda. Algab hommikune rivistus. Seisan, jalad värisevad, pea käib ringi. Olen vist omadega päris läbi. Mida teha? Peab ohvitserile ütlema. Lähen, räägin loo ära. Ütleb, et praegu ei ole aega arsti juurde minna, hommikusöök on varsti. Mis mind see söök huvitab, isu ei ole. Aga ega üksinda ei saa ka meditsiini punkti minna. Pole midagi parata, eks siis lähen peale sööki.

Sööklasse mineku suhtes ei tehta mulle mingisugust erandit. Pean joostes marssi tegema, nagu kõik teised. Jalad valutavad jubedalt, pea käib ringi. Ahmin külma õhku sisse, kopsud ragisevad, ajab hirmsasti köhima. Pole ennast kunagi varem nii ebamugavalt tundnud. Pool teed on joostud, rohkem ei jõua. Astun rivist välja. Seersant on kohe juures. Saan sõimata, et mis omavolitsemine see niisugune on. Katsun talle selgitada. Tõstab rusikad püsti. Ta on minust palju turskem, ei ole erilist mõtet kaklema hakata, sõrgin edasi.

Istun sööklas, süda läigib. Naaber imestab, miks ma valget leiba ja võid ei taha. See on ju maiuspala. Annan selle temale, tal on hea meel. Pärast sööki ilmneb, et on veel teisigi haigeid. Meid pannakse rivisse ja komberdame med. punkti. Ootame, ootame, ootame. . . Lõpuks suvatseb doktor hakata vastu võtma. Kurdan oma vigu. Arst keerutab pliiatsit näppude vahel, mõtleb, et mis see poiss luiskab, pole tal viga midagi, tahab ainult viilida. Igaks juhuks annab mulle siiski kraadiklaasi. Ja siis muutub tõsisemaks. Palavik on üle 39°C. Kuulab, jaa, pois ei luisanudki, tal on tõesti vist midagi viga, ennäe, koriseb jah kusagil kopsu piirkonnas. Lubatakse haiglasse saata. Kuid momendil ei juhtu autotranspordi väeosas olema ühtegi vaba autot, peab ootama.

Järgneb

Laskevõistluste tagajärjed Jõekääru Laste Suvekodus

Suured poisid (lamades käelt) — 1. Valev Rebassoo — 100/100 (7 südamikku), 2. Hillar Ling — 100/100, 3. Margus Kolga — 100/100, 4. David Hogg — 100/100.

Toelt — 1. Paul Jomm — 100/100.

Keskmised poisid (lamades käelt) — 1. Heikki Novek — 97/100, 2. Daniel Schaer — 87/100, 3. Martin Luud — 86/100.

Toelt — 1. Mart Kaljurand — 100/100 (4 südamikku), 2. Martin Luud — 100/100 (3 südamikku),3. Toivo Milles — 99/100.

Suured tüdrukud (lamades käelt) — 1. Monika Pähn — 98/100, 2. Monika Medri — 97/100, 3. Katrin Küng — 93/100.

Keskmised tüdrukud (lamades käelt) — 1. Tiiu Sillavere — 97/100, 2. Viive Kittask — 97/100.

Toelt — 1. Tiiu Sillavere — 100/100 (2 südamikku), 2. Viive Kittask — 99/100 (5 südamikku).

CIL kuldmärgi omandasid: Hillar Ling, Valev Rebassoo, Peeter Pirn ja Merike Luud.

CIL hõbemärgi omandasid: David Hogg, Heikki Novek, Marcus Kolga ja Monika Pähn.

CIL pronksmärgi omandasid: Monika Pähn, Tiiu Sillavere, Viive Kittask, Monika Medri, katrin Küng, Katrin Hiir ja Kadri Sandy, Paul Jomm ja Martin Luud.

Tauno Vaidla

LÄBI UDU

4.

Mahutatakse ennast kuidagi moodi kahe kuni kolme kaupa voodisse. Nii et, kokku okupeerib ühe kahekorruselise nari viis kuni kuus poissi. Võib karta, et küllaltki nadi välimusega nari kokku variseb. Seda õnneks siiski ei juhtu.

Kella seitsme paiku hakkavad ohvitserid tulema, loevad nimekirja ette ja võtavad vajalikud mehed kaasa. Mina satun gruppi, mis läheb Leisnigisse. Ja nii nagu lootsime, jäämegi kokku poisiga, kes mulle Lasnamäel koha kinni pani. Me oleme ainukesed eestlased kogu Leisnigisse minevast pundist. Hea, et niigi läks, hullem oleks üksi venelaste ja pilusilmade keskele sattuda.

Seekord juhtub ime: sõidame inimestele mõeldud rongiga. Nojah, neil on vist häbi meid päevavalgel loomavagunis vedada.

SAABUMINE LEISNIGI GARNISONI IDA-SAKSAMAAL

Saabume Leisnigisse, millest peab saama minu ja paljude teiste kodulinn paariks aastaks. Meie väeosa asub umbes viie kilomeetri kaugusel jaamast. Enamus teest tuleb pressida vastumäge. Pagana ära väsitab. Jalad on juba Tondil puruks hõõrdunud, saapad loksuvad, nii kuradi valus on, et külm higi on otsaees. Ohvitser astub kiire sammuga, vaevalt, et tal vale numbri saapad on. Ja meie peame tempost kinni pidama. Istuks hea meelega teeservale aga rivist omavoliline väljumine ei ole ette nähtud. Midagi pole teha, peab aga hambad ristis edasi rühkima.

Ja nii nagu alati, kohale jõudnult, ootame ja passime. Olen sellega juba harjunud. Järelikult vene sõjaväes peabki see niiviisi olema. Kui aeg on parajaks tehtud, viiakse meid saali. Ruumi ühes otsas paikneva laua ääres võtavad istet ohvitserid. Ootame suure huviga, mis nüüd tehakse. Ohvitserid vestlevad omavahel, ei tee meist mitte väljagi. Lõpuks siiski pannakse meie kohalolekut tähele. Saan aru, et olen sattunud autotranspordi pataljoni.

Võtab veidi imestama, et miks? Vist on väike eksitus juhtunud. Hakatakse kirja panema, mis liigi juhiload kellelgi on. Küsitakse minu käest. Mul ei juhtu mingisugust liiki olema. Ülemused vahivad nõutult üksteisele otsa ja konstateerivad fakti, et on tõesti eksitus juhtunud. Nüüd on juba hilja midagi muuta. Mõtlevad ja arutavad tükk aega mis muga peale hakata. Lõpuks otsustatakse, et hakkan teenima staabis kirjutajana. Viimaks ometi olen paika pandud. Vande andmine pidavat olema kuu aja pärast. Pärast seda algab see õige teenistus. Aga enne ,,prisjagat'' on noorte aeg, see on see kõige raskem periood sõduri elus.

Pärast neid jutuajamisi on ette nähtud saun. Mõtlen, et see on ju päris mõnus, pole mitu päeva pesta saanud. Kõigile paistab ettepanek meeldivat. Marsime rõõmsal meelel sauna poole. Võtame musta pesu seljast ära ja viskame nurka. Peale veeprotseduuri lubatakse uus anda. Astume hanereas pimedasse ruumi. Kes veidi aeglasemalt ennast liigutab, saab kõrval seisvalt seersandilt jalaga hoobi vastu tagumist kehaosa. Paistab, et sellest on kasu, teist korda ei taheta saada. Kurat, peaaegu oleks kukkunud seljali. Seebid vedelevad maas aga kus nad mujal olema peavadki, vastavat kohta ju ei ole.

Vaatan ülesse, et kus see vesi siis on. Sealt see hakkabki nirisema. Lae alla on tõmmatud torud, augud on sees ja külma vett soriseb pähe. Kakskümmend viis meest tunnevad mõnu. Ruum on nii väike, et ei mahu kuidagi liikuma. Seepi ei julge maast võtta, armeenlane võib seljataga olla. Seersandil on vist kiire, ei lase meil kuigi kaua saunamõnusid nautida. Ajab meid ropult karjudes välja. Nii nagu oli lubatud, antaksegi puhas pesu. Ei tea, kas mu silmanägemine on kehvaks jäänud aga too puhas pesu on tunduvalt mustem kui eelmine. Tean juba, kuhu mind saadetakse kui nurisema hakkan. Jään ootama, millal käterätik antakse. Küsin. Öeldakse, et ega sa kodus ei ole. Aga ikkagi on imelik pesu märja ihu peale panna, mis sellest, et kodus ei ole. Püüan selgitada. Ei aita. Mis teha, peab olukorraga leppima. Panen lõhkise ja ilma nööpideta ,,puhta'' pesu selga ja keeran määrdunud nartsud veriste jalgade ümber. Nii ,,mõnusas'' saunas ma pole küll kunagi varem käinud.

Õhtuks oleme tubadesse ära paigutatud. Kästakse magama heita. Mul on hea meel, saab ometi üle tüki aja linade vahele. Olen just uinunud kui aetakse jälle üles. Uus krae on vaja peale õmmelda. Ei saa hästi mõttest aru.

Ki

Loeng ,,Ta

Möödunud Vabariigi aa tutvustamise aasta''. Selle jä seda kuulda? Tõsiselt?

Eesti tutvustamiseks on mi meid mooduseid. Ühele lau teisele rahvatants, kolmanda võimlemine. Mõnele aitab naer tusest ja heast sõnast. Arvata o et mõni on mõjustatav ise trükisõnaga. Sest on veel neid kes usuvad, et ,,kiri ei peta'' Tänapäeval lehti ja pamflet lugedes seda enam uskuda maksa. Kiri tihti valetab, ja pä õelalt kohe. Selle vastu ei a omaette kirumine. Parem on va anda meile usutavat kirjasõna.

Eestit tutvustavat kirjandust kahte eriliiki: raamatud ja ajak jad. Mõlemaid meil on, mitte k niipalju kui vaja, kuid rohkem enamus meist aimab. Kasuta neid! Raamatute kättesaamine ju küll tülikas, ja maksab i raha aga . . .

Küsimusele, mida on üi saadaval, annab täieliku vast Northern Publications väljaa ,,ESTONICA — BALTICA: Selection of Source Mate 1972-1986''. Selles on kahek temaatilises grupis kokku teost, peamiselt inglise, kuid teistes keeltes. Selle referents se hind on viis dollarit, pos kuus dollarit. Saadaval Ab miskomitee äris või otse jastuselt (telefon 416/477-895

Juhiksime tähelepanu ka V Eestlases nr. 62 ilmunud tosi pealkirjale ja loodetavasti läh ajal Torontossegi jõudvale fessor Toivo Rauna uuele teo ESTONIA AND THE ES NIANS. (Üllataval kombel dub tolles nimekirjas prof. Aun'a THE POLITICAL R GEES: A History of the Esto in Canada. Selle esimene pe seletab lühidalt ehk kõik tavaline kanadalane viitsik lugeda!)

Mis ajakirjandusse ja bü nidesse puutub, siis meie T lehti lugedes neid üldse n eksisteeri. Eestikeelsest pe kast on järjekindlalt sisu toodud, kuid hulgal ajal midagi kuulda olnud võõrk poliitilisest kirjasõnast mis toob jooksvaid uudiseid olu Eestis, või soliidsete ajakir alleshoitavatena jäädavama tusega ülevaateid. N AABS'i JOURNAL OF BA STUDIES: Rootsis ilmu USA-s toimetatud BA FORUM; juba 31 aastat Eesti Rahvusfondi NEW TER FROM BEHIND IRON CURTAIN, millel saksa- ja prantsuskeelsed anded; Balti-Ameerika V liidu (Los Angeles) B BULLETIN; BATUN (New York); Austraalias BALTIC BULLETIN Stockholmi Balti Komitee Rahvusnõukogu mitmes välja antud BALT-PRES eestikeelne väljaanne kõige kiirem kodumaa vahendaja. Nende tellimis on viie ja 30 dollari vah vajavad ka Teie tellimist

kirjandus • kunst • muusika

Loeng „Tartus“

Möödunud Vabariigi aastapäeval kuulutati välja „Eesti tutvustamise aasta“. Selle järele suur vaikus. Kas keegi võttis seda kuulda? Tõsiselt?

Eesti tutvustamiseks on mitmeid mooduseid. Ühele laul, teisele rahvatants, kolmandale võimlemine. Mõnele aitab naeratusest ja heast sõnast. Arvata on, et mõni on mõjustatav isegi trükisõnaga. Sest on veel neidki kes usuvad, et „kiri ei peta“. Tänapäeval lehti ja pamflette lugedes seda enam uskuda ei maksa. Kiri tihti valetab, ja päris õelalt kohe. Selle vastu ei aita omaette kirumine. Parem on vastu anda meile usutavat kirjasõna.

Eestit tutvustavat kirjandust on kahte eriliiki: raamatud ja ajakirjad. Mõlemaid meil on, mitte küll niipalju kui vaja, kuid rohkem kui enamus meist aimab. Kasutame neid! Raamatute kättesaamine on ju küll tülikas, ja maksab isegi raha aga . . .

Küsimusele, mida on üldse saadaval, annab täieliku vastuse Northern Publications väljaanne „ESTONICA — BALTICA: A Selection of Source Material 1972-1986“. Selles on kaheksas temaatilises grupis kokku 580 teost, peamiselt inglise, kuid ka teistes keeltes. Selle referentsteose hind on viis dollarit, postiga kuus dollarit. Saadaval Abistamiskomitee äris või otse kirjastuselt (telefon 416/477-8958).

Juhiksime tähelepanu ka Vaba Eestlases nr. 62 ilmunud tosinale pealkirjale ja loodetavasti lähemal ajal Torontossegi jõudvale professor Toivo Rauna uuele teosele, ESTONIA AND THE ESTONIANS. (Üllataval kombel puudub tolles nimekirjas prof. Karl Aun'a THE POLITICAL REFUGEES: A History of the Estonians in Canada. Selle esimene peatükk seletab lühidalt ehk kõik mida tavaline kanadalane viitsiks läbi lugeda!)

Mis ajakirjandusse ja bülletäänidesse puutub, siis meie Toronto lehti lugedes neid üldse nagu ei eksisteeri. Eestikeelsest perioodikast on järjekindlalt sisuteated toodud, kuid hulgal ajal pole midagi kuulda olnud võõrkeelsest poliitilisest kirjasõnast mis ometi toob jooksvaid uudiseid olukorrast Eestis, või soliidsete ajakirjadena alleshoitavatena jäädavama väärtusega ülevaateid. Näiteks AABS'i JOURNAL OF BALTIC STUDIES: Rootsis ilmuv, aga USA-s toimetatud BALTIC FORUM; juba 31 aastat ilmuv Eesti Rahvusfondi NEWSLETTER FROM BEHIND THE IRON CURTAIN, millel on ka saksa- ja prantsuskeelsed väljaanded; Balti-Ameerika Vabadusliidu (Los Angeles) BALTIC BULLETIN; BATUN NEWS (New York); Austraalias ilmuv BALTIC BULLETIN; ning Stockholmi Balti Komitee ja Eesti Rahvusnõukogu mitmes keeles välja antud BALT-PRESS, mille eestikeelne väljaanne on ehk kõige kiirem kodumaa uudiste vahendaja. Nende tellimisehinnad on viie ja 30 dollari vahel. Need vajavad ka Teie tellimist, et seda loeksite, neid teateid levitaksite ja aitaksite trükikulusid katta. Vaatamata sellele mida Kremli härrad ütlevad, ei tasu võõrad meie vabadustaotluse kulusid, rääkimata CIA'st.

See olgu sissejuhatuseks professor Rein Taagepera loengule teisipäeval, 15. septembril kell 7.30 Tartu Instituudis. Teema käsitab otseselt eesti, läti ja leedu õpetlaste vajadusi ja „hädasid“. AABS'i uue presidendina võttis prof. Taagepera erilise vaatluse ja analüüsi alla praeguse olukorra eesti- (ja üldse baltiainelisel) uurimisalal. Kokkuvõte sellest ilmus kolmes viimases AABS uudisteleh es, kuid kuna sellel pole Torontos kuigi suurt lugejaskonda, siis eestiainelise õppetooli teise aastasse astumise kuul on oluline, et Toronto eestlased seda küsimust lähemalt arutavad. Tahaks loota, et sellest loengust võtavad osa kõik EKN liikmed, sihtkapitalide juhatusliikmed, kooliõpetajad nii eesti kui ka kanada koolides.

Nagu viimaseaja fantaseeritud ajakirjanduses näitavad, ei saa teatud informatsiooniteenistusest mööda ka need kes ütlevad, et nad „poliitikaga“ ei taha tegeleda. Me peame paremini korraldama oma uudiste ja faktide kogumise ja kiiresti kättesaadavaks tegema aparatuuri. Mitte ainult teadlastele, vaid ka teistele publitsistidele.

Eeltoodule võiks lisada, et mõni aasta tagasi professor Taageperalt võeti ära Eestisse sissesõiduluba tema Helsingis laevale minekul. Sel kevadel, uute tuulte demonstreerimiseks, võimaldus tal siiski Eestis käia ja kui aega jatkub, on loengust osavõtjail võimalus ka tema vaatlusi Eestis küsitleda.

ENDEL ARUJA

Marje ja Henry-Orma Foog abiellusid kiriklikult 26. juulil 1987 Metsakodus, Rootsis. Laulatas õpetaja Jaak P. Reesalu.
Foto: Rein Liiv

Rein Rannap New Yorgis

Kodu-Eesti populaarsemaid pianiste-heliloojaid Rein Rannap, kes kevadel lahkus Itaalias esinevast nõukogude kontsertgrupist, paludes poliitilist varjupaika, jõudis augustis New Yorki.

Rein Rannapil, hoolimata oma noorest east (sünd. 1953), on selja taga juba täheldatav kunstnikukarjäär. Sellest annab kujukaima tunnistuse seik, et talle käesoleva aasta veebruaris omistati Eestis „teenelise kunstitegelase“ nimetus. Samuti valmistas N. Liidu telefilmi-stuudio „Ekran“ temast 45-minutilise portreefilmi, mis kahjuks ei jõudnud enne R.R. lahkumist ekraanile.

Kuuleme, et Rannap pärineb muusikalisest perekonnast. Tema anded ilmnesid juba nelja-viie aastaselt, kusjuures erilist rõõmu valmistas talle klaveril improviseerimine. Muusikalise hariduse omandas noor kunstnik Tallinna muusikakoolides ja Tallinna Konservatooriumis, täiendades end Moskva Konservatooriumis. Erialaks — klaver. Esimese soolokontserdi klassikalise kavaga andis 15-aastaselt. 1973. a. võitis vabariikliku pianistide võistluse. Alates aastast 1976 on andnud sooloõhtuid klassikalisest muusikast ja esinenud regulaarselt solistina sümfoonia-kontsertidel.

Varakult sattus ta vaimustusse dzhässi-muusikast ja hakkas esitama oma trioga omaloomingut — peamiselt eesti rahvaviisi-töötlusi — Tallinna dzhässi-festivalil. Siis aga keelati dzhässi-muusika üritused. . . Hiljem, kui neid võimaldus jätkata, rajas Rein Rannap menuka rokk-ansambli „Ruja“, millest sai Eesti algupärase rokk-muusika nurgakivi. Sellele lõi ta repertuaari ise. Samal ajal kujunes Rannapist ka viljakas, tõsist muusikat harrastav helilooja, kes on loonud paarsada lauluviisi; samuti muusikat umbes 15 filmile ja samapaljule teatrietendusele. Tema töö kaalukusest annab tõendi see, et ta 1979. a. võeti vastu Heliloojate Liitu.

Klassikalise muusika alal on tema loometööst tuntud Concerto Grosso (1981). Klaverikontsert (1984) ja Sümfoonia (1986). Oma laululoomingu kulminatsiooni punktiks peab helilooja oma kaht rokk-kantaati: „Ilus maa“ (1982) ja „Sõõm õhku“ (1984). Kumbki kantaat oli kekseks numbriks ühel tema kahest autoriõhtust Tallinna Linnahallis (Spordipalees), mis mahutab 4000 inimest. „Ilus maa“, mis on loodud Hando Runneli tekstile, keelati pärast esiettekannet. . .

Rein Rannap on esinenud palju ka Nõukogude Liidus, eriti dzhässimprovisaatorina. Sel alal peetakse tema stiili omapäraseks. See ühendab mõjutusi tõsisest muusikast, rokist, eesti rahvamuusikast ja kaasaegsest dzhässist. Tema sooloõhtuid ja esinemisi festivalidel on saatnud suur publikumenu. Improviseerimine on jäädvustatud kahel heliplaadil: Tallinnas 1982 ja Moskvas 1985. Kuigi tal oli palju esinemisvõimalusi ja täheldatav menu, jäid Lääneriigid talle praktiliselt suletuks. Tal võimaldus kummatigi esineda möödunud aasta detsembris ühe nõukogude kontserttrupi koosseisus BBC Sümfooniaorkest-riga Londonis. Seal osales ta improvisaatorina Alfred Schnittke Esimeses sümfoonias, Gennady Rozhdestvensky juhatusel. Itaaliasse pääses ta ühe itaalia impressaario nõudel; taas nõukogude kontsertgrupi koosseisus. Seal lahkus ta hotellist, võttes kaasa käsikirjad ja helisalvestused, ning palus poliitilist varjupaika. Ta tahab ise oma muusikakarjääri juhtida, esinedes millega tahab ja kus tahab. Tema täiesti omalaadne stiil loob selleks ka rohkesti eeldusi.

Toimetusele saadetud kirjandus

EESTI KIRIK nr. 2 — 1987. EELK häälekandjas on avaldatud R.G. Kallase 100 aastati tagasi peetud jutlus „Vana jutt“, U. Petersoo „Tänu ja tänulikkus“, K. Veemi „Rahvakiriku kutsumus“, E. Kõpu „Peapiiskop Johan Kõpu mälestusraamatu neljas osa ilmub ja katke sellest „Kirikla külaline“, J. Kaplinski luuletus „Jäljed allikal“, F. Oinase „Emaarm“, „Kunder Kreutzwaldist“, dr. J. Tauli altarikõne pojale Andres Taulile kuldristi üleandmisel, E. Vrageri „Käina õpetajatest“, KT luuletus „Prohvet“, O. Puhmi „Praost Rudolf Kiviranna“, „EELK rootsikeelses ülevaates“, „Vancouveri Kiriku Fondis 50000 dollarit“, HS „EELK Baltimore'i Markuse koguduse 36. aastapäev“, „EELK Toronto Vana-Andrese kogudus kasvanud“, T. Nõmmiku „EELK Hamiltoni kogudus 35-aastane“, „EELK Toronto Peetri koguduse täiskogu“, „EELK Toronto Peetri koguduse pühapäevakool“, „Praost Kiviranna austamine New Yorgis“, „EELK Los Angelese koguduse täiskogu“, „1986 Saaremaal 73 ristimist“. Nende vahel lühemat informatsiooni ja fotosid, kunstireproduktsioone. Fotode hulgas haruldane Tallinna Jaani kiriku leeripäev 20. juunil 1986, kus õnnistati 13 tütarlast ja 6 poeglast.

Kultuurimärkmeid kodumaalt

Kurgjal, C.R. Jakobsoni kodukohas, tähistati heinakuul seal sündinud suurmehe päeva. 26. juulil esitati Kurgja Veskiteatri poolt Eduard Ralja näidendfragmentaarium „Tulesüütaja“, mis käsitleb Jakobsoni tegevust ja tolleaegseid olusid. Näidendi aluseks oli C.R. Jakobsoni „Valitud teosed“, Fr. R. Kreutzwaldi „Kirjavahetuse“ VI köide, C.R. Jakobsoni Talumuuseumi materjalid, ja rahvanaljandid.

Pärast etendust siirduti ühiselt Jakobsoni matusekohta, kus pandi lilli tema kalmule, laulis „Linnutaja“ koor ja Jüri Kuum rääkis Jakobsoni tegevusest põllumajanduse arendajana ja haridustegelasena.

Soome kirjaniku Aleksis Kivi Nurmijärvel asuv sünnikodu on 1951. aastast alates muudetud kirjaniku muuseumiks. Samas korraldatakse iga juulikuu kahel esimesel nädalavahetusel Aleksis Kivi pidustused, kus kohaliku suveteatri näitlejad esitavad kirjaniku „Nõmmekingseppi“ ja „Seitset venda“. 1984. aastal valmis sealse kihelkonna keskuses uus hoone 100.000-köitelisele raamatukogule, millest Aleksis Kivi nimelises toas on püsiväljapanek eri aastakümnetel Soomes trükitud kirjaniku teostest, alates „Seitsme venna“ esitrükist 1870. a. Samas on ka Kivi teoste võõrkeelsd väljaanded.

Möödunud aastal samas hoones korraldatud Eesti skulptuuri-näituse ajal selgus, et puudusid A. Kivi teoste eestikeelsed väljaanded. Nüüd saatis Fr. R. Kreutzwaldi raamatukogu Nurmijärvele väärtusliku kingituse — seitse eestikeelset Aleksis Kivi teost, nende hulgas „Seitsme venna“ eestikeelne esitrükk aastast 1924, ja 1906. aastal K. Söödi trükikojas trükitud „ühejärguline naljanäitlus“, mille soome keelest oli tõlkinud A. Prants.

Uku Maasing
KIRSIPUU VARJUS
Luuletusi 1948—49
Hind $12.— pluss saatekulu 50 c.
Müügil V. E. talituses

Ristsõna nr. 1391

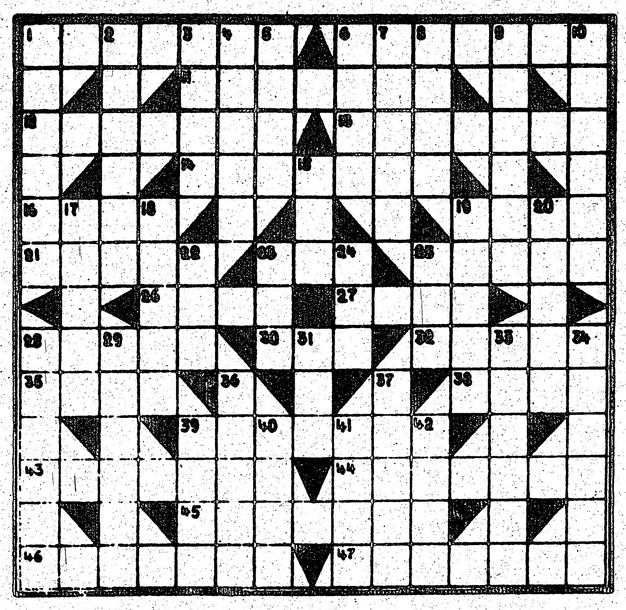

PÕIKREAD: 1. Riik Euroopas, 6. Õppeaine koolis, 11. USA-s elav populaarsete eesti muusikalide autor, 12. Hispaania rahvatants. 13. Osa mingist teosest, 14. Elektriseadme osi nulljuhtmega ühendama, 16. Löögiriist, 19. Petserimaa elanik, 21. Tegi valesti, 23. Usaldatav, 25. Magas — laste keeles, 26. Kuulus Kanada leidur, 27. Teatud hulk heina, 28. Jõgi Saksamaal, 30. Küsiv sõnake, 32. Pikaliolev, 35. Omanda raha eest, 38. Vasak — murdes, 39. Jäme ese või olend, 43. . . . piimamees — E. Vilde teos, 44. Koloonia, 45. Arve, vahekord — vanemas kõnekeeles, 46. Pildile raami panema, 47. Suurtükiväeüksus.

PÜSTREAD: 1. Koduloom, 2. Endine eesti kirjastus, 3. Avaus seinas, 4. Nukras, tusases meeleolus, 5. Endisaegne kaaluühik, 6. Naisenimi, 7. Eesti luuletaja (1861—1907) eesnime esitäht ja nimi, 8. Naisenimi, 9. Peened lühikesed karvad, 10. Uudne-olek, 15. Kont, 17. Tsaari kehtestatud seadlus, 18. Venelase sõimunimi, 19. Kohakala teine nimi, 20. Keha osa, 22. Näitav sõna, 23. Inglise õlu, 24. Kolm sama konsonanti, 25. Temal, 28. Kirjanik Suve Jaani õige nimi, ka Saksa filmitäht, 29. Pealinn Euroopas, 31. Sadamasild, 33. Vormiriietus, 34. Peatselt, lähemal ajal, 36. Sületäis, 37. Tainataoline mass, 39. Linn Eestis, 40. Maa peale, 41. Äris müügil olevad asjad, 42. Jõesilmu teine nimi.

RISTSÕNA NR. 1390
LAHENDUS

PÕIKREAD: 1. Ares, 5. Look, 9. Asi, 12. Sümfoonia, 14. Pan, 15. Külimit, 16. Uraan, 18. Nad, 19. Sparta, 20. Lonks, 23. Palitu, 24. Apis, 25. Tulud, 26. St., 28. Mei, 29. Krims, 30. Ala, 31. Pr, 32. Irene, 33. Kain, 34. Aidake, 36. Frakk, 37. Karask, 38. Ora, 39. Et, 40. Apaatne, 44. Koi, 45. Immuunsus, 47. Urn, 48. Nats, 49. Aeda.

PÜSTREAD: 1. Ask, 2. Rüü, 4. Sfinks, 5. Loid, 6. Ont, 7. Oi, 8. Kauplus, 9. Apart, 10. Saatuslik, 11. Inna, 13. Omas, 17. Raid, 19. Salme, 20. Lamp, 21. Operaator, 22. Nii, 23. Puine, 25. Trekk, 27. Tank, 29. Krassin, 30. Aaa, 32. Idas, 33. Kraana, 36. Frau, 37. Keku, 38. Opus, 40. Amt, 41. Tse, 42. Nud, 43. Esa, 46. Ma.

Finn Carpet Care

PUHASTAME

seinast-seina, lahtiseid ja idamaiseid vaipu, mööblit ◦ auto sisemust ◦ kahjustusi üleujutamiste puhul, seinu ja põrandaid.

◦ Scotchgard ◦
kodudes ◦ kontorites

225-1749

Pentti Peter

Kuhu kaob kala, küsib hiidlane

Niisuguse pealkirja paneb 3. juuni ,,Rahva Hääl'' A. Rannakivi sõnumile, milles kirjutatakse: Miks on võetud ühe meie väikse ,,mereriigi'' Hiiumaa elanikelt võimalus süüa neile põlvkondade jooksul esmaseks leivakõrvaseks olnud kala? Ise püüda ei tohi, kaupluses ei ole.

Ise püüda oleks muidugi halvem lahendus. Igalühel poleks see lihtsalt võimalik.

Edasi märgitakse sõnumis, et ,,Hiiu Kalur'' ja konservitehas töötavad edukalt, kuid hiidlastele ei jatku ei värsket ega töödeldud merehõbedat. Ja siis küsitakse, et kas ,,Hiiu Kaluri'' juhtkonnal tuleb pahandusi kui nad saagist või toodangust annaksid ka hiidlase toidulauale.

Nii, et isegi hiidlane ei saa kala. Elupõlved oli meri temale vaba. Nüüd panid kommunistid kalapüügi ka kinni . . . Kuhu kala kaob, pole saladus. Alalises toiduhädas olevale ,,vennale'' Venemaale. . .

VES

TORONTO LINN

Muudatusi jäätmete kogumises

LABOUR DAY — esmaspäeval, 7. septembril 1987

Esmaspäeval, 7. septembril 1987 ei toimu jäätmete kogumist.

Regulaarne esmaspäevane (7. september) kogumine toimub teisipäeval, 8. septembril.

Regulaarne teisipäevane (8. september) kogumine toimub kolmapäeval, 9. septembril.

AJALEHTEDE ja muude suuremate esemete kogumist EI toimu kolmapäeval, 9. septembril.

Säilitage oma suuremad esemed ja ajalehed kolmapäeval, 16. septembril, toimuvaks äraveoks.

Pidage meeles: Torontos on 18 klaas- ja metallnõude kokkutoomise keskust. Juunis koguti 442 tonni ajalehti, 37 tonni klaasi ja 6 tonni metalli.

Lähemaks informatsiooniks helistage 392-7724.

Ärge pange klaasikilde ega muid teravaid esemeid plastikkottidesse.

R. M. BREMNER, P.Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

Dr. Imre Lipping konsuliks Ida-Berliini

Dr. hist. Imre Lipping, kes rida aastaid tagasi siirdus ülikooli õppejõu kohalt välisministeeriumi teenistusse ja kes viimati töötas USA konsulina Johannesburgis, Lõuna-Aafrika vabariigis, määrati äsja ümberpaigutamise korras konsuliks Ida-Saksamaale, asukohaga Ida-Berliin. Ta on juba Johannesburgist lahkunud ja viibib puhkusel. Seejärele jääb ta umbes kuuks ajaks Washingtoni, töötades keskasutuses. Ida-Saksamaale läheb ta konsulaarülesandeis septembris.

Külastades New Yorgis elavaid vanemaid, külastas ta ka möödunud nädalal Eesti Maja.

VES

Herman Rajamaa 85.-a. juubel

Meie vaba maailma teenekaimal haridustegelasel, koolija keelemehel Herman Rajamaal täitus 4. augustil 85 eluaastat.

Pärit on ta Virumaalt, Jõhvist, kus algas ka ta koolitee ja mis lõppes a. 1927 Tartu ülikooli lõpetamisega magistrikraadiga eesti keele alal. Sellest peale algas kohe tema produktiivne tegevus eesti hariduspõllul, esmalt Läänemaa Õpetajate Seminaris, siis Lihula keskkoolis direktorina ja edasi Tartu Õpetajate Seminaris ja Tartu Pedagoogiumis, kus õpetas ka soome keelt.

Viimasel ajal Eestis tegutses ta koolide inspektorina Järva- ja Virumaal. Herman Rajamaa on oma maad ja rahvast teeninud ligi 60 aastat, sellest kodumaal 17 a. ja ülejäänud aja vaba maailma eesti täienduskoolide töö rakendamise alal.

Tema elukäik oma teenistusaladel on olnud väga vaheldus- ja tulemusrikas, millest ta on omandanud suuri kogemusi ning ta tõusis juba noorena Eesti ühkes silmapaistvamaks haridustegelaseks, kes igal suvel oli lektoriks õpetajate täienduskursustel kodumaal ja ka Soomes. Tema oli üks nendest, kes alustas meie algkoolidele ajakohasemate lugemike väljaandmisega.

Nii ilmus a. 1935. tema kaastööna ,,Aabits ja alglugemik'' piltidega. Ka oli ta agar eesti õpetajaskonna organiseerimisega, olles Läänemaa Õpetajate Liidu juhatuses ja toimkondades. Märkimist väärib tema töö Eesti ja Soome õpetajate koostöös hõimusuhete loomise alal, olles mõlemi maa Õpetajate liitude sõpruslepingu üheks allakirjutajaks ja selle kongressi eestipoolseks juhatajaks Helsingis.

Pääsenud Teise maailmasõja lõpul Rootsi, alustas ta kohe Sigtuna põgenikelaagris eesti kooli organiseerimisega. Sealt kutsuti ta aastas pärast Stockholmi Eesti Algkooli tööle rakendama ning ta oli selle esimene juhataja. Varsti aga pühendas ta end täielikult eesti täienduskoolide organiseerimisele ja nende õppealalisele juhtimisele. See pedagoogiline tegevus ei piirdunud ainult Rootsiga, vaid laienes ka teistele maadele, kus asus eesti põgenikke.

Nii on ta külastanud oma tööülesannetes korduvalt Saksamaad, Inglismaad ja paaril korral ka Ühendriike ning Kanadat, et tutvuda sealsete täienduskoolide töö ja vajadustega. Nendest tähelepanekutest kirjutas ta a. 1973 teose ,,Käsiraamat eesti koolide õpetajatele ja noortejuhtidele''.

Vabas maailmas alustas Herman Rajamaa ka kohe eesti õpetajaskonna koondamisega. A. 1951 moodustati tema algatusel Eesti Õpetajate Keskühing, millega liitusid teiste maade Õpetajate Koondised. Tema energilisel algatusel hakkas Keskühingu väljaandel ilmuma pedagoogiline ,,Bülletään'', mille peatoimetajaks ta oli kuni käesoleva aasta kevadeni, seega 35 a. See pedagoogiline väljaanne on olnud üle vaba maailma eesti täienduskoolide õpetajate ühendajaks ja juhiste andjaks nende töös rahvusliku kasvatuse alal, mille eest siiraim tänu selle väsimatule toimetajale.

Suured teened Herman Rajamaal on sobivate õpikute väljaandmisega meie täienduskoolidele. Tema keeleõpikute puudumisega oleksime palju vaesemad ja meie noorte eesti keele oskus palju puudulikum. Tema sulest on ilmunud: ,,Eesti aabits'', ,,Eesti alglugemik'' I-III, ,,Eesti lugemik'' I-II ja peale nende põhjalikult ümber töötatud E. Muugi ,,Väike õigekeelsuse sõnaraamat'' 10. trükk. Ka on ta avaldanud rohkesti kirjutisi ajalehtedes ja ajakirjades eesti keele ja rahvusliku kasvatuse teemal. A. 1982 ilmus temalt koostöös Hella Leivatiga ,,Meie eesti keel I'' ja töövihk II ja III õppeaastale.

Herman Rajamaad tema laiaulatusliku pedagoogilise tegevusega ja väljaannetega võib pidada üheks meie vaba maailma suurimaks ja viljakamaks eestluse viljelejaks, kellele kuulub meie lugupidamine ja austus. Tema elu motoks on olnud: eesti keele oskuse kaudu elavad meie noored edasi eeslastena ja kannavad edasi meie rahvuskultuuri!

Vabas maailmas asuvad eesti täienduskoolide õpetajad ja kõik need, kes on osa saanud tema väärtuslikust tööst, mõtlevad temale tänutundes ning soovivad talle õnne ja tervist edaspidiseks. Meile on ikka teda vaja!

GASTON O. RANDVEE

Kodumaa uudiseid

Suure-Jaani elanik otsustas austusest ja armastusest J. Liivi vastu külastada luuletaja hauda Alatskivil. Võeti kaasa valgeid pojenge. Külastaja leidis, et kui hauaplats oli enam-vähem hooldatud, siis Liivi sünnikodu oli lausa kõrgesse umbrohtu kasvanud, maja ise haledas olukorras, katus läbi. Külastaja kurtis, et tal vikatit kaasas ei olnud, oleks suure heina ja nõgesed maja ümbert ära niitnud. Ta hakkaski mõtlema, et kui elus olid vaene ja mahajäetud, siis ole seda ka pärast surma ning küsis eneselt: Ei tea, kes peaks selle, meile eestlastele kalli Juhan Liivi sünnikodu eest hoolitsema?

Tänuavaldus

Minu seekordne tähtpäev oli minule täiesti ootamatult põhjustanud tähelepanu ülemaailmses ulatuses — kodumaa kaasa arvatud. Kuna mul osutub võimatuks kõiki üksikult tänada, palun seekord minu tänusõnad vastu võtta nende ridade vahendusel.

Olge kõik — lähedal või kaugel, maade ja merede taga — kõigest südamest tänatud ustava meelespidamise, tunnustavate sõnade, õnnitluste, tervituste ja hinnaliste kingituste eest!

Teie

HERMAN RAJAMAA

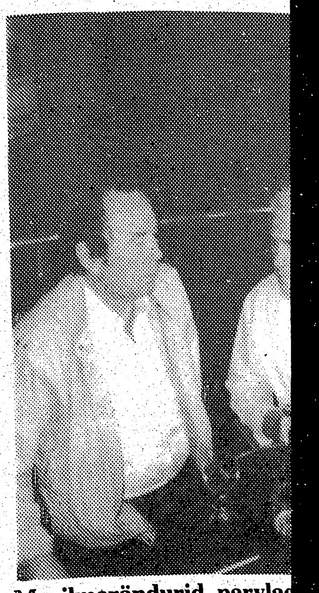

Maailmarändurid parvlae mas. Vasakult Sven Kiviv st, Mati Jaago Ontariost.

Kui Lennuv

(Algus lk. 5)

ning süütust vennaverest läbi bunud. See ala (Metz, Se Verdun, Saarbrücken) on vii paari tuhande või nii aasta joo näinud vist rohkem sõjateg kui Narva. Nii keltid, roomla hunnid, germaanlased mitm setmest suguvõsast, kui h prantslased, sakslased, aust sed, inglased ja isegi vene (Napoleoni jälitades), rääki jälle hunnideks nimetatud k Wilhelmi ja ,,juht'' H diviisidest, on siit korduvalt liikunud, minnes ja tulles, joo marssides ja roomates — ning kord mõningad läbad ja veid verd maha jätnud. See maa mis kündmise juures pra veel mitte ainult roo püssitääke ja poolkõdunud v riidetükke, vaid ka odaotsi j bipoolikuid välja annab, peal küll verega läbi imbunud ol Ning lokkav vili kahelpool n teed näitab, et veri on hea v

Küllalt haletsemisest. ääres teeme oma viimased fr sirgeks — ostame suitsuvor maitsvat sinki, küpsiseid ja kamarja-napsi. Tee peal t veel peatuse Reimsi katedraa heduses shampuse-vabrikus, siit meile keelekastet ei pa Optimistid vedasid enne kih saame pudelitäied prii, kuid simistid (need kes enne pran te hulgas reisinud) ütlesid et võetakse ka bussiparkimise raha. Ning viimastel oli õig

Õhtu eel jõudsime p Heidelbergi, hotell ,,Diana ilma et jällegi keegi meie pa vastu huvi oleks tundnud. J vahetusid sildid prantsuskeel saksakeelseteks ja oligi kõik

,,Dianas'' olid kõik asjad ras, jooksid nagu nööri mö preisi kombel. Kõik said dushide ja riidekappidega, a käisid kenasti lahti nii et v õhk sisse pääses, ja kuigi asus linnaserval, sõitis t kohe ukse alt läbi. Nii siis, schön'' ja kõik need teised s Ning järgmisel hom nägime, et sakslaste ,,conti breakfast'' või ,,frühstück'' nes munadest ja singist, vors juustust, mitut sorti le koogist, saiast ja moosist imeheast kohvist . . . I kohv nimelt ei kõlba juua parem teed, ning kuulsad suse sarvesaiad (croissants) ka eilsed . . . See oli Pariisis, kus ma aastaid pealelõunal enam leiba o

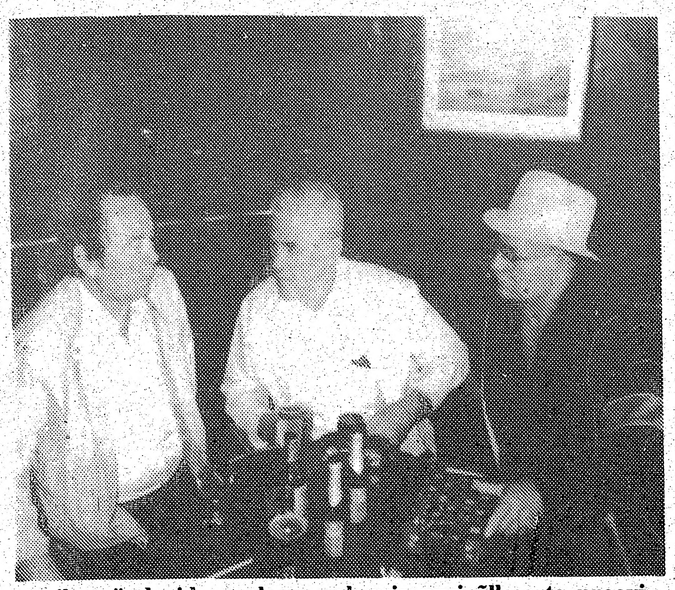

Maailmarändurid parvlaeva salongis uusi õllesorte proovimas. Vasakult Sven Kiviväli Austraaliast, Ants Pallop USA-st, Mati Ja[illegible] Ontariost. Foto: Vaba Eestlane

Kui Lennuväepoisid

(Algus lk. 5)

ning süütust vennaverest läbi imbunud. See ala (Metz, Sedan, Verdun, Saarbrücken) on viimase paari tuhande või nii aasta jooksul näinud vist rohkem sõjategevust kui Narva. Nii keltid, roomlased, hunnid, germaanlased mitmest-setmest suguvõsast, kui hiljem prantslased, sakslased, austerlased, inglased ja isegi venelased (Napoleoni jälitades), rääkimata jälle hunnideks nimetatud keiser Wilhelmi ja ,,juht'' Hitleri diviisidest, on siit korduvalt läbi liikunud, minnes ja tulles, joostes, marssides ja roomates — ning igakord mõningad laibad ja veidikese verd maha jätnud. See maapind, mis kündmise juures praegugi veel mitte ainult roostes püssitääke ja poolkõdunud vormiriidetükke, vaid ka odaotsi ja kilbipoolikuid välja annab, peab vist küll verega läbi imbunud olema. Ning lokkav vili kahelpool maanteed näitab, et veri on hea väetis.

Küllalt haletsemisest. Piiri ääres teeme oma viimased frangid sirgeks — ostame suitsuvorsti ja maitsvat sinki, küpsiseid ja kadakamarja-napsi. Tee peal teeme veel peatuse Reimsi katedraali läheduses shampuse-vabrikus, kuid siit meile keelekastet ei pakuta. Optimistid vedasid enne kihla, et saame pudelitäied prii, kuid pessimistid (need kes enne prantslaste hulgas reisinud) ütlesid et meilt võetakse ka bussiparkimise eest raha. Ning viimastel oli õigus.

Õhtu eel jõudsime pärale Heidelbergi, hotell ,,Dianasse'', ilma et jällegi keegi meie passide vastu huvi oleks tundnud. Järsku vahetusid sildid prantsuskeelsetest saksakeelseteks ja oligi kõik.

,,Dianas'' olid kõik asjad korras, jooksid nagu nööri mööda ja preisi kombel. Kõik said toad, dushide ja riidekappidega, aknad käisid kenasti lahti nii et värske õhk sisse pääses, ja kuigi hotell asus linnaserval, sõitis tramm kohe ukse alt läbi. Nii siis, ,,bitte schön'' ja kõik need teised sõnad. Ning järgmisel hommikul nägime, et sakslaste ,,continental breakfast'' või ,,frühstück'' koosnes munadest ja singist, vorstist ja juustust, mitut sorti leivast, koogist, saiast ja moosist ning imeheast kohvist . . . Inglise kohv nimelt ei kõlba juua, telli parem teed, ning kuulsad prantsuse sarvesaiad (croissants) olid ka eilsed . . . See oli veel Pariisis, kus ma aastaid tagasi pealelõunal enam leiba osta ei saanud, sest hommikune oli juba ,,hapuks läinud'' ja sigadele visatud . . .

Enne pimeduse tulekut läksime neljakesi ,,linna peale'', sest mis siin viga, keel suus ja kombed tuttavad. Istusime maha Heidelbergi südalinnas asuvasse kõrtsi ehk ,,Gaststätte'sse'', tellisime igale toobi õlut (Schlosspils) ja küsisime söögikaardi järele. Hotellis oli ka igat sorti õhtueinet saadaval, aga me tahtsime nimelt, vanade soldatite kombel, maad kuulama minna. Ja ennäe, Saksamaal saabki, just nagu vanasti, peaaegu igast õlletoast einet — ainult et vana-aegse hapukapsa ja keedukartulite asemel võib nüüd saada seapraadi ja klimbisuppi või vasikaliha seenesoustiga — ,,bitte'' ja ,,danke'' ja kõik need teised peened sõnad. Kuigi kõrtsipidamine paistab Saksamaal tihti olevat dalmaatslaste ja teiste Balkani tõugu rahvaste käes, on nad saksa keedukunsti enam-vähem ära õpinud ning mõnikord teevad isegi ,,Belgradi pipra-pipstükki'', mis vee silma toob ning keele, noh teate küll kuhu viib . . . Portsionid on kah suured.

Hilisõhtul sammusime hotell ,,Diana'' poole tagasi, kõht täis ja meel hea. Ütlesime omavahel, kõik kenasti ühel nõul, et ilma asjata sai seal prantslaste maal kaks päeva ära viidetud, olgu siis need tornid nii kõrged ja muuseumid nii kunstipärased kui tahes — ühe hea ,,Schweinebrateni'' ja ,,Luckpilsi'' vastu nad ei saa. Homme hommikul vara, kinnitasime teineteisele, läheme otsekohe linna, ronime sinna kuulsasse Heidelbergi lossi üles ja siis alles läheb lahti . . .

Ja nagu selgus, läkski — jõime, sõime ja ronisime, ostsime suveniire ja läksime emake Reini rinnale purjetama. Aga sellest meie lehe järgmises numbris.

ARVI

Järgneb

Järelmõlgutusi

(Algus lk. 4)

Jaam Kembi korraldatud laevasõit pälvis noorema rahva kiituse. Viimasele oli üldse tavalisest rohkem mõeldud. Nii peakski see olema, sest kui me oma noori ei erguta, siis võime samahästi pillid kotti panna. Ainult mälestuste eietamistest ja rutiinist ei aita, vaid tuleb ,,nuputada'' midagi uut. Viimase hulka võiks nimetada ka daamide tervisvõimlemist, mis tõi kokku hommikuti mitukümmend ,,liigsete liigutajat'' Mall Vesiku juhtimisel.

Suurürituste hulka tuleb kindlasti lugeda ka laulupidu. Asukohaks jällegi Orpheum ligi 1800 inimese osavõtul. Tervet laulupidu kannavad oma õlgadel Thomas Kirves ja Eugen Ruus, Susan Muld rahvatantsujuhina ja Vera Õunapuu üldkoordinaatorina. On väga meeleolukas, värvirõõmus ja ülev. Publiku lemmikud on väikesed lauljad ja tantsijad, kes kõik on tõsiselt ,,asja juures'', pälvides erilist kiitust juhtidele Milvi Taylorile ja Susan Mallale.

Suurepäraselt plaanitsetud rahvapidu Tedremäel (Grousse Mountain) läheb ilmataadi tõttu viltu. Algusest peale ,,omarahva'' hulgas kontroversiaalne (,,Mis on viga eestlaste oma Mäeotsa taluga?), saadakse pikkamisi aru, et mitte üksi Gorbatshov pole uutja, vaid ka meie tahame oma kaugetele külalistele midagi muud pakkuda. Kahjuks aga ilm on järsku vihmane ja jahe ja seda ainukese pühapäevana terve Vancouveri suve jooksul! Mõned nõrgaverelised jäävad koju. Ka neile kohalikele, kes kardavad kaabelsõidukis tõusta mäele, on hea vabandus, mitte minna. Aga ometi on kohal määratu rahvahulk, kes ei ole heidutatud ilmast tänu eelmistel päevadel rahvuslikku akumulaatorisse laaditud energiale ja ühistundele. Kirjutab sõber New Yorgist: ,,Polnud korraldajate teha, et ilm rikkus rahvapeo sellisena, millele ei ole looduslikult võimalik teha võrdset. Aga omamoodi tugeva ja ilma trotsiva mälestuse jättis meie ühtekuuluvus ja võimatutes oludes võimaliku tegemine, kus ruumipuudusele vaatamata kõk korraldati''. Selliseid sõnu on hea kuulda. Kui mitte muud, siis see päev näitas, kes on ,,vedelad vennad'' või kelles ,,voolab viru veri, mis ei värise''.

Lääneranniku Eesti Päevad on möödas. Peagi on lõpparved tehtud. Igale meist jääb omamoodi mälestus ja üks elukogemus rohkem (olime ju juhatuses kõik esmakordselt seda tööd tegemas). Külalised otsustavad meie üle, kirjamaterjal läheb albumisse, arhiivi ja ajalukku. Nüüd aga oskame hinnata seda, mis tuleb Melbourne'is ja Los Angeles'is ja luban endale, et ei nurise, mis iganes seal sünnib.

HMH

Tänuavaldus

Südamlik tänu kõigile, kes meie armsa

ARNOLD JÄRVISTE

leinatalitusest osa võtsid, teda viimsele teekonnale saatsid ja ta puusärki lilledega ehtisid. Eriti südamlik tänu õpetaja Andres Taulile, organist Roman Toile ja järelhüüde eest Ervin Alevele.

Olge tänatud teie kõik leinakuulutuste ja kaastunnet avaldamise eest.

VIRVE
tütar TIINA abikaasaga
poeg ERIK abikaasaga

Noored rahvatantsijad esinemas laulupeo teisel poolel toimunud rahvatantsugruppide põimikute vahel.

Foto: H. Oja

Montrealis ÜÜRIDA
soodsa hinnaga meeldiv ühe magamistoaga kondomiiniumkorter mööbliga või ilma. Siseparkimine, bassein, saun.
Tel. Torontos 767-6464

Trudeau Parlamendikomitee ees

OTTAWA (CP) — Endine Kanada liberaalne peaminister Pierre Elliot Trudeau ilmus neljapäeval Kanada Parlamendikomitee ees, kus ta avaldas oma arvamist Meech-järve kokkuleppe üle. Trudeau kohaselt on see kokkulepe väär, kuna ta annab Quebec'ile eriõigused. 67-aastane Trudeau, kes on ise Quebec'ist pärit, kinnitas et Kanada Õiguste Harta (Charter of Rights) annab Quebec'i prantsuskeelt rääkivatele kodanikele küllalt õigusi, tehes neid teiste kanadalastega samaväärseks. Kuna ülejäänud kanadalased on quebec'laste õigusi aktsepteerinud, siis ei ole neil eriõigusi tarvis. Kui Trudeault küsiti, kas ta kavatseb poliitilise elusse tagasi tulla, vastas ta lühidalt: Ei!

Müügil puhas pastöriseerimata
MESI
otse mesinikult.
Tel. 759-1257

Lühiuudised

OTTAWA (CP) — Kanadas toimus jälle valitsuseliikmete vahetus. Peaminister Brian Mulroney lisas valitsusele kaks uut ministrit, tuues sellega föderaal-ministrite arvu Kanadas 40-le. Peaministri asetäitja Don Mazankowski sai endale veel Kassameistri (Treasury Board President) ameti, kuna Pierre Blais sai nooremaks põllutööministriks ja Doug Lewis, kes on valitsusepartei parlamendifraktsiooni juhi asetäitja, tõsteti ka ministriseisusse. Tööstusminister Michel Cote nimetati ümber varustusministriks, kuna senine varustusminister Monique Vezina sai nooremaks transpordiministriks. Senine Kassameister Bob de Cotret sai tööstusministriks. Uusi tiitleid ja ameteid said veel veteranideminister George Hees ja Nisu (Wheat Board) minister Charles Mayer. Väikeäride minister Bernard Valcourt sai lisaks Indiaani-asjade noorema ministri tiitli.

Rahutused Lääne-Saksamaal

Lääne-Saksamaa väikelinnas Wunsiedel'is marssisid 600 demonstranti, keda ,,uusnatsideks'' nimetatakse, kohaliku surnuaia peale. Nad püüdsid seal läbi murda politsei kaitse-ahelikust, et pääseda Hessi perekonna hauakambri juurde, kus arvati Rudolf Hessi, äsja-surnud Hitleri nõuandjat ja aatekaaslast, maetud olevat. 90 demonstranti arreteeriti. Kuid Hessi laipa ei olevatki hauakambris — tema täpset matmiskohta teavad ainult tema perekonnaliikmed (ja arvatavasti ka politseivõimud).

Mäss Elba saarel

Saarel, mis kunagi Napoleoni vangikohana kuulsaks sai, kust ta hiljem edukalt Prantsusmaad ründas ja selle uuesti üle võttis, et siis Waterloo lahingus lõplikult oma keisrikrooni kaotada, on uus mäss lahti puhkenud. Nimelt võtsid saarel vangis olevad terroristid, kellest vähemasti kuus olevat süüdimõistetud mõrvarid, üle kohaliku vanglaks kasutatava kindluse ja hoiavad seal 22 inimest pantvangis. Mässu juht, tuntud terrorist Mario Tuti, lubab kõik pantvangid mõrvata kui tema ja ta kaaslaste nõudmisi ei täideta. Nad tahavad saada oma käsutusse helikopterit koos piloodiga ja küllaldase kütusega, et saarelt minema lennata. Mäss algas kell üksteist õhtul möödunud teisipäeval ja mässajad on relvastatud nugade ja tulirelvadega, mis arvatakse olevat külastajate poolt vanglasse sisse smugeldatud.

LEINAME SÜGAVAS KURBUSES OMA ARMAST SUGULAST

Mihkel Lindau'd

Raske elurännak lõpetatud,
oled jõudnud igaviku hoole.
Änget koormat kandma õpetatud,
rutta rahus valguse poole.

JUULIA HIIUVÄIN
HELMUT HIIUVÄIN
LEMBIT HIIUVÄIN
AGNES PAJU perekonnaga
MARET GILES perekonnaga
AINO JAANPARK
ALFRED KANARBIK

Kauaaegset head sõpra

Mihkel Lindau'd

mälestavad

ALLA KASK
JOHANNES KOPLIMÄE perega

Armast

Mihkel Lindau'd

mälestavad kurbuses

PEETER ja EVA KOPVILLEM
VIIVE ja REIN RAAMAT
ENE ja URMAS MIGUR

LAHKUS SIIT ILMAST MEIE KALLIS ÕEMEES, TÄDIMEES JA SUGULANE

August Väli

Sündinud 23. mail 1892 Hiiumaal
Surnud 19. augustil 1987 Torontos

Mälestavad leinas
ALINE HURMIK perega Rootsis
LEMBIT KAEV perega Rootsis
MILJA MADRUS perega Torontos
SALME EHBRECHT abikaasaga Torontos
SUGULASED Kodu-Eestis

,,Ma olen võidu saanud
ja jõudnud rahusse.''

Kurbuses mälestame

Mihkel Lindau'd

ELSI ja HEINO
LYDIA ja HERMAN

Lugupeetud ja armast klubiliiget

Anne Haabel'it

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Mälestame

Mihkel Lindau'd

ja avaldame kaastunnet
abikaasa VALVELE ja lastele

BÄRNI ja MEIDA
ristitütar ANNE

Kiriku mõju kasv Viljandis

Möödunud aasta lõpus toimus parteikonverents Viljandi rajoonis, millel parteilased avaldasid rahutust kiriku mõju kasvu üle. ,,Rahva Hääl'' kirjutas konverentsist järgmiselt:

,,Viljandi konverentsil avalikustati, et rajoonis kasvab kiriklike laulatuste, laste ristimise ja leerilaste arv. Nenditi, et kiirkäik tuleks anda ilmalike tavandite arengule. Samal ajal on aga Viljandis lausa naljanumbriks saanud noortemaja ja kultuurimaja remont, kõigile on teada kontserdisaali ehituse tempo ning perebüroo ruumikitsikus. Ja katsuge selle kõige juures noorele inimesele selgitada, miks rajoon või linn ei saa, aga riigist lahutatud kirik saab teha vajaliku remondi, hankida uusima tehnika ning leiab aega tegelda kiirustamata iga noorega, kes seda soovib.

Vajakajäämistele ateistlikus kasvatustöös viitab kabuhirm, et äkki ajab keegi näärid jõuludega segi. Jõululaupäeval vaikivad kultuuriasutused, tühjad on koolisaalid. Ja paraku on see nii veel teisteski meie linnades.''

EPL

Armast kauaaegset sõpra

Valter Kask'e

* 22. mail 1921
† 22. augustil 1987

mälestab kurbuses

VOLDEMAR AVARLAID

Avaldame sügavat kaastunnet LINDAU perele

Mihkel Lindau

surma puhul

VIIVE ja ROBERT HIIS
INGE ja ANDRES TORK
HILLAR TORK
LEMBIT TORK
AARNE TORK

Lakewoodi teated

Traditsioonilisd Labor Day pidustused toimuvad Lakewood'i Eesti Majas laupäeval 5. sept. ja pühapäeval 6. sept. k.a. Eesti Maja on avatud alates laupäeval kell 3.00 p.l. Laupäeval kell 7.30 — kirev eeskava; tantsuks mängib orkester.

Pühapäeval, kell 12.00 päeval on kunstinätus ja lõunasöök. Õhtul algusega kell 9.00 Noorte Pidu — DJ muusika — Eddie.

Mälestame leinas armast

Erich Reigo't

MAIMU ja AUGUST TAMMERAND
perekonnaga

KALJU
ROY
MAY
ALLAN

Head sõpra

Erich Reigo't

mälestavad kurbuses
ja avaldavad sügavat kaastunnet VALVELE ja ANTSULE

ENDEL ja ENDLA NAAGEL

Nr. 65

KIRIKUD

EELK PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1
Õpetaja Andres Taul.
Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 6. sept. kell 11 homm. Teenib õp. E. Heinsoo.

JUMALATEENISTUS pühap. 13. sept. kell 11 homm. Teenib õpetaja A. Taul.

KODUMAALT LAHKUMISE ja PÜHAPÄEVAKOOLI algus. JUMALATEENISTUS pühap. 20. sept. kell 11 homm. Teenib õp. E. Heinsoo. Laulab Cantat Domino Rosemarie Lindau juhatusel.

PÜHAPÄEVAKOOL. LEER EELSETE TUND.

Tooge lapsed 3—12 a. pühapäevakooli, 12—16 a. — tulge leer eelsete rühma!

Jumalateenistusele järgne PIIBLITUND. Õpetaja E. Heinsoo räägib teemal: ,,Varjusurma viibinute ülestunnistused''.

Cantate Domino lauluharjutused algavad 9. sept. kell 7 õ. Juhatab Rosemarie Lindau. Uued laulujad teretulnud!

Koguduse naisring alustab tegevust 16. sept. kell 1—3 naisringi ruumis. Ühinege naisringiga!

ÕPETAJATE KÕNETUNNID: õp. A. Taul kolmapäev hommikuti kell 9.30—12.00 neljapäeva õhtuti kell 6—8.

Õp. E. Heinsoo — esmasp teisip. ja neljap. kell 12—4.

KANTSELEITUNNID teis päeviti kl. 10 h.—6 õ. ja nelj päeviti kl. 12—3 päeval.

TORONTO EESTI BAPTIST KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488
Jaan Andreller
943 Broadviev Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R3
tel. 429-7984
,,VABADUSE KUULUTUSE raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 6. sept. kell 10 homm ingliskeelne JUMALATEENI TUS. J. Andreller.

Kell 11 homm. JUMALATE NISTUS. Kõneleb K. Rai Tsellosoolod.

KIRIKUD

EELK PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1
Õpetaja Andres Taul.
Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 6. sept. kell 11 homm. Teenib õp. E. Heinsoo.

JUMALATEENISTUS pühap., 13. sept. kell 11 homm. Teenib õpetaja A. Taul.

KODUMAALT LAHKUMISE ja PÜHAPÄEVAKOOLI alguse JUMALATEENISTUS pühap., 20. sept. kell 11 homm. Teenib õp. E. Heinsoo. Laulab Cantate Domino Rosemarie Lindau juhatusel.

PÜHAPÄEVAKOOL. LEERIEELSETE TUND.

Tooge lapsed 3—12 a. pühapäevakooli, 12—16 a. — tulge leerieelsete rühma!

Jumalateenistusele järgneb PIIBLITUND. Õpetaja E. Heinsoo räägib teemal: „Varjusurmas viibinute ülestunnistused".

Cantate Domino lauluharjutused algavad 9. sept. kell 7 õ. Juhatab Rosemarie Lindau. Uued lauljad teretulnud!

Koguduse naisring alustab tegevust 16. sept. kell 1—3 naisringi ruumis. Ühinege naisringiga!

ÕPETAJATE KÕNETUNNID: õp. A. Taul kolmapäeva hommikuti kell 9.30—12.00 ja neljapäeva õhtuti kell 6—8.

Õp. E. Heinsoo — esmasp., teisip. ja neljap. kell 12—4.

KANTSELEITUNNID teisipäeviti kl. 10 h.—6 õ. ja neljapäeviti kl. 12—3 päeval.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488
Jaan Andreller
943 Broadviev Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R3
tel. 429-7984
„VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval
kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 6. sept. kell 10 homm. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. J. Andreller.

Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid. Tsellosoolod.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühapäeval, 6. sept. — pikk nädalalõpp, jumalateenistust ei ole.

Pühapäeval, 13. sept. SURNUAIAPÜHA JUMALATEENISTUSED. Mt. Pleasant kalmistul kell 3 p.l.; York kalmistul KIVIALTARI juures kell 5 p.l. Muusikalises osas Estonia Orkester.

Pühapäeval, 20. sept. kell 11 homm. kodumaalt lahkumist tähistav JUMALATEENISTUS. Teenib piiskop Karl Raudsepp.

Pühap., 27. sept. kell 4 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS. Pärast jumalateenistust laudkonnavestlus teemal „Kristlik ja rahvuslik noorte kasvatus".

Pühap., 4. okt. kell 11 homm. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Koguduse kantselei on avatud neljapäeviti kell 10 homm.—kell 4 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti kell 6—8 õhtul, neljapäeviti kell 4—8 õ.

Koguduse segakoori harjutused alavad esmasp., 14. sept. kell 6.30 õ.

Käsitööring alustab oma sügisest hooaega teisip., 15. sept. 87 kell 11 hommikul. Tere tulemast nii endised kui uued käsitööhuvilised. Õie Türk, tel. 733-5630.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St.,
Toronto (Sherbourne'i allmaa
jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallinbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
M1N 2T6
Tel. 698-7977 või 766-7853
Kirikukantseleis tel. 921-9417

Järgmine JUMALATEENISTUS on pühap., 6. sept. kell 1.30 p.l.

Septembrist alates jätkuvad JUMALATEENISTUSED 1., 3. ja 5. pühapäeval keli 1.30.

Õpetaja kõnetunnid on igal teisel esmaspäeval kiriku juures kell 6—8 õhtul, või kokkuleppel.

Toeta allkirja andmisega vaatleja staatuse nõudmist Eesti Vabariigile ÜRO's

TORONTO EESTI SEITSMENDA-PÄEVA ADVENTKOGUDUS
804 Broadview Ave., Toronto
Broadview allmaaraudtee
trammipeatuse vastas,
hispaanlaste kiriklas.
Tel. 626-3417

JUMALATEENISTUS igal laupäeval kell 9.30 homm. ja kell 11 e.l. PIIBLIKOOLIGA. Kõik eestlased on kutsutud!

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS
21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühap., 6. sept. kell 11 homm. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Lastekirik.

Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Duett. (Buss Eesti Kodust kell 2.15 p.l.)

Laup., 12. sept. kell 4 p.l. VABA-ÕHU JUMALATEENISTUS perekond Endel Siitami kodus Cold Springis. Kõneleb Allan Laur. Tunnistusi. Lauluettekandeid.

Leinateateid

USA-s suri 23. märtsil Robert Cox.

Temples USA-s suri 19. märtsil Hamilkar Mengel, sündinud 1912 Tartus.

Toms Riveris USA-s suri 17. märtsil Ants Erm, sündinud 1.juulil 1909 Harjumaal.

Stokholmis suri märtsis Melaine Löfberg, neiuna Ventser, sündinud 23. juulil 1926 Vaimõisas.

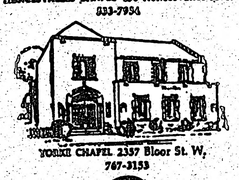

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED
Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine. Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures.

Lugupeetud ja armast klubiliiget

Rudolf Pass'i

mälestab

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Mälestan kallist koolivenda

Rudolf Pass'i

ja avaldan kaastunnet abikaasale ja lastele

LINDA VILLMÄE abikaasaga

Igavese Isa koju jõudis minu kallis õpetaja

Harri Haamer

8. augustil 1987 Eestis

Sügavas leinas

ENE RUNGE abikaasaga

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—
USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi.
Pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata
VABA EESTLANE
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $ .....
siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.
(Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

Murray E. Newbigging Ltd.
Matusebüroo
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 1. septembril 1987 — Tuesday, September 1, 1987

Teadaanne

TES Lasteaed alustab uut tegevusaastat 12. sept. ja võtab vastu lapsi, kes on vähemalt 3 aastat vana enne 31. dets. 1987. Lasteaed tegutseb peamiselt eesti keelt rääkivatele lastele. Kool töötab kooperatiivsel alusel, see tähendab, et lapsevanemad aitavad kaasa programmi läbiviimisega.

Registreerimine toimub esimesel koolipäeval, 12. sept. alates kell 9.30 homm. Eesti Maja alumisel korrusel. Lähemat informatsiooni lasteaia tegevusest võib saada kohapeal.

Lasteaia juhatus

VALVEARST NÄDALALÕPUL

5., 6. ja 7. septembril
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

12. ja 13. septembril
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

19. ja 20. septembril
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

26. ja 27. septembril
dr. R. Vanaselja, tel. 921-7777

Balti kergejõustiku-võistlused

toimuvad 19. ja 20. septembril läti staadionil „Sidrabene", Milton, Ont. Eelregistreerimine kuni 12. septembrini J. Zivtina (416) 473-1854 ja G. Kubins (416) 767-1398.

Kutse kõigile Toronto laulu-huvilistele

Toronto E.E.L.K. Vana-Andrese koguduse segakoor alustab oma 1987/88 tegevus-hooajaga, esmaspäeval, 14. sept. kell 6.30 kiriku saalis.

Koor palub kõiki, kellel on huvi, eriti vaimuliku lauluvastu, ühineda koori tööga.

Koori juhtab, nagu eelmistel aastatel, Toronto ühiskonnas hästi tuntud, muusika pedagoog ja koorijuht pr. Asta Ballstadt.

Näeme Teid kõiki, nii endiseid, aga eriti uusi lauljaid, esmaspäeval, 14. septembril kell 6.30 õhtul, Vana-Andrese kiriku saalis.

Lühiuudiseid

LONDON (UPI) — Keegi kõrgem Iraani diplomaat kinnitas BBC korrespondendile John Simpsonile, et anglikaani kiriku saadik, pantvang Terry Waite, on elus ja terve. Teda peetakse kinni Liibanonis Iraani-pooldava Hezbollah (Jumalaerakonna) terroristide poolt. 48-aastane Waite teatavasti kadus 20. jaanuaril.

OTTAWA (CP) — On liikumas kuuldused, et liberaalid tahavad oma praegusest juhist John Turnerist lahti saada. Ei ole veel teada, kes peaks teda asendama — kas Quebec'i Jean Chretien või ehk isegi — Pierre Elliot Trudeau, kes küll eitab oma uusi poliitilisi ambitsioone.

ANC päälik Kanadas

ANC (Aafrika Rahvakongressi) juht Oliver Tambo saabus möödunud kesknädalal Kanadasse, kuhu ta kavatses jääda neljaks päevaks. Reportereile ütles ta, et kavas on läbirääkimised peaminister Brian Mulroney'ga, kellelt ta nõuab et see katkestaks kõik sidemed Lõuna-Aafrika Vabariigiga. Samuti kavatseb ta küsida oma revolutsiooni-liikumisele toetust, kas rahas või materjaalabis.

70-aastane Tambo, endine Johannesburgi kooliõpetaja ja advokaat, soovib kohtuda ka liberaalide partei juhi Turneri ja NDP juhi Broadbent'iga. Ta viivis ka hiljuti Moskvas Gorbatshovi külalisena, kes talle iga-sugust abi lubas, enamasti küll sõjamaterjali näol. ANC esindaja Kanadas Jusuf Saloojee kinnitas, et Tambo kutsuti Kanadasse külla välisminister Clark'i poolt. USA vastuluure andmeil olevat ANC-s juhtivad kohad kommunistide käes.

Vahepeal kestab LAV kaevurite streik edasi. Praegu olevat 340.000 musta kaevurit streikimas 45-est kulla- ja söekaevandusest. Nad nõudsid 30-protsendilist palgatõusu, mis nüüd olevat 27 protsendile vähendatud. Kaevandusteomanikud on seni keeldunud järele andmast.

Viimaste teadete järgi laskis Anglo-America kompanii reedel lahti veel 18.000 töölist peale möödunud nädalal vallandatud 7000 kaevuri. Oodatakse, et võidakse vallandada veel kuni 30.000 meest.

Mustad kaevurid teenisid keskmiselt 375 dollarit kuus, pärast viimast palgakõrgendust, ütlevad kompanii ameti-isikud. Kuid kaevurid väidavad, et nende keskmine palk on vaid 224 dollarit kuus.

Musta Lindi Päeval Torontos demonstreerivad põgenikud mitmelt maalt. Foto: T. Säägi

Wintario

THURSDAY, AUGUST 27, 1987

NUMBERS	No. OF PRIZES	PRIZE VALUE
▲693088	1	$200,000
693088	3	100,000
·93088	36	1,000
··3088	360	100
···088	3,600	10
69308·	36	1,000
6930··	360	100
693···	3,600	10
·13813	40	1,000
13813·	40	1,000
4965··	400	100
·4965·	400	100
··4965	400	100
550···	4,000	10
·550··	4,000	10
··550·	4,000	10
···550	4,000	10

4 | 3 — In order, in any position. WIN'FALL — 200,000 PRIZES. 5 FREE TICKETS

Riin Rivanool

Ukselukk

Niisugune on üks elu seadusist, et ükski asi pole igavene. Seesama käib ka luku kohta.

Nii siis juhtuski, et Maakodu ukselukk oli oma aja üle elanud ja hakkas vigurdama kuni lõpuks enam üldsegi ei töötanud. Luku mahavõtmine ei ole keeruline töö: keerad igat nähtavat kruvi lahtiminemise poole kuni lukk iseendast alla kukub. Sellega sain ma igatahes hästi hakkama.

Seejärele sai see lukk lähemasse linnakesse ja vastavate meistrite juurde ära viidud ja parandamist nõutud. Keeras see asjamees siis luku lahti ja igatpidi tükkideks, raputas pead ja ütles:

„Hea ja kallis lukk küll, aga parandada ei saa, see polt siin sees on murdunud, alumiinium kokkukeevitamist ei kannata ja uut osa saada ei ole. Tuleb uus lukk osta!" Juhatas mu siis poodi, kust uut saaks, sealt saadeti edasi teise ja kolmandasse ja — imede ime — seal selline lukk lõpuks oligi. Vastas just ostja nõuetele, et iga kruviauk peab uuel olema täpselt samas kohas kus vanalgi, sest sedasi oleks teda kerge ukse külge kinnitada. Priima! Igaksjuhuks muidugi sai veel küsitud, et kas see on ikka hea lukk ja vastus oli rahuldav:

„Sama hea kui see vanagi, ainult et maksab nüüd kolm korda rohkem." Sinna pole muidugi midagi parata, sest see hindade kõikumine on poliitikute tegemine, elustandardi tõus, rahaväärtuse langus, inflatsioon ja nii edasi ja tuleb lihtsalt ära kannatada.

„Sissemonteerimine on kerge, selle poldi pistad sisse siit, teise orgi sealt, need kruvid krutid sedapidi siit, teised keerad teiseltpoolt, hoiad kõvasti vastu, keerad veel j.n.e."

Kiire jutu järele tundus asi selge kui seebivesi, aga rohkemat küsida ma ei tihanud ja jäi nii, et — küll kuidagi ikka hakkama saab!

Kodus tõin välja kõik mõeldavad ja mõeldamatud tööriistad, et oleks millega keerata, lükata, koputada, tõmmata, sihtida ja rihtida, mida kõike monteerimise juures vaja on. Oma tehnilisi teadmisi ja teaduslikke kogemusi arvesse võttes võisin suurima rahuga tööle asuda.

No need vanad kruviaugud uksel ja piidas uue luku omadega just samasse kohta kokku ei läinud, aga kui ühte kruvi vähe viltu paremale ja teist jälle vasakule pingutada, siis sai nad otsapidi sisse küll ja asi õige. Päris sügavale neid niikuinii kinni keerata ei saanud, sest siis poleks see lukutila õigesse kohta sisse ulatanud. Nii sai siis monteerimistöö õnnelikult lõpule viidud, võti lukuaugus keeras kui kuld ja suure ragina saatel ajas asjad igatpidi õigesti ära. Ust sai lukku ja lukust lahti keerata ja tööriistad võis rahuga paigale panna.

Mõningate ebasoodsate asjaolude tõttu selgus veidi hiljem, et kui siis lukustatud ust terake kõvemini lükata, kukub terve see lukukrempel alla, sest kruvid annavad järele, tulevad välja, saate aru, ja seda viga parandada ei saa.

Nõnda sai see lukk siis õrnasti ja uuesti samamoodi ette kruvitud. Kui te nüüd kunagi Maakodusse juhtute, ärge te ukse vastu nõjatage, muidu kukute koos uksega sisse. Uksepiida vastu aga nõjatada võite küll, saate aru.

Kui ma aga seejärele edasi igasuguste varaste ja röövlite peale mõtlema hakkasin, tuli sellest ikka peavalukest küll, sest ega nende vastu see ei aitaks, kui paned sildigi välja „Ukse vastu mitte nõjatada!" Teevad just ja lukumurdmist pole vajagi.

Tuli jällegi oma halle ajurakukesi pikemalt vaevata, mille tulemuseks olid filmides nähtud seadeldised, kus püss läheb lahti kui keegi vägivaldselt ukse avab või kukub pomm pähe või pangetäis vett kaela.

Lõpuks jäin ma viimase moodustuse juurde pidama sellepärast, et vargal on paha südametunnistus ja kui talle äkitselt vettki pähe kukub, võib see ta meelemärkusetuks lüüa, ausale inimesele aga ei tee vesi peale ehmatuse midagi. Sellise seadeldise lähem konstruktsioon jääb siinjuures kirja panemata, sest see on teaduslik töö, pika mõtlemise saavutus ja võib ilmuda vaid erialalises ajakirjas.

Teoreetiliselt igatahes töötas see seadeldis mul üsna oivaliselt. Praktiliste katsetustega olen aga ise juba kolm pangetäit vett kaela saanud ja seepärast on need ajutiselt ja esialgselt katkestatud. Aga ma mõtlen veel. . .

Võib-olla saaks veel ukseluku pidama kui võtaks pikemad kruvid ja krutiks uksest lausa läbi, või teeks kruvide jaoks uued augud, või. . .

Igatahes — praegust on see ukselukk mul jälle ja uuesti ausõna peal ees. Aga ma mõtlen veel, ikka ma mõtlen veel. . .

„Kas kommunistlikul süsteemil on konstantset majandusfakto rit?"

„On küll. Need on ajutised raskused."

Kinkige sünnipäevaks
„VABA EESTLANE"